

ЗОЛОТОНІСЬКА МІСЬКА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я

від 27.09.2022 № 23-11/VIII
м. Золотоноша

Про затвердження освітніх програм
Золотоніської школи мистецтв

Розглянувши лист відділу культури виконавчого комітету Золотоніської міської ради (16.09.2022 № 2106) щодо затвердження освітніх програм Золотоніської школи мистецтв, відповідно до Законів України „Про освіту”, „Про позашкільну освіту” та Наказу Міністерства Культури України від 29.08.2019 № 711 „Щодо врегулювання деяких питань здійснення освітньої діяльності мистецькими школами”, керуючись ст. 25 Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні”, -

міська рада вирішила:

1. Затвердити:
 - 1.1. Освітню програму з напрямку „Музичне мистецтво” згідно з додатком 1.
 - 1.2. Освітню програму елементарного підрівня з напрямку „Хореографічне мистецтво” згідно з додатком 2.
 - 1.3. Освітню програму середнього (базового та поглибленого) підрівня з напрямку „Хореографічне мистецтво” згідно з додатком 3.
 - 1.4. Освітню програму елементарного підрівня з напрямку „Образотворче мистецтво” згідно з додатком 4.
 - 1.5. Освітню програму середнього (базового та поглибленого) підрівня з напрямку „Образотворче мистецтво” згідно з додатком 5.
2. Визначити таким, що втратило чинність рішення міської ради від 27.07.2021 № 10-6/VIII „Про затвердження освітніх програм Золотоніської школи мистецтв”
3. Координацію роботи з виконання рішення доручити першому заступнику міського голови Маслу О.М., контроль за виконанням покласти на комісію з гуманітарних питань (Денисюк Л.І.).

Секретар ради

Наталія СЬОМАК

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Комунального закладу
«Золотоніська школа мистецтв»

ПОЧАТКОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ
з напрямку «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

(фортепіано, скрипка, віолончель, флейта, кларнет, саксофон, ксилофон,
труба, бандура, гітара, домра, баян, акордеон, сольний спів(академічний,
естрадний), електронні клавішні, (синтезатор), електрогітара,
бас-гітара, ударні, барабани, інші),

Мистецька школа – спеціалізований заклад позашкільної освіти. У закладах початкової спеціальної мистецької освіти паралельно з трьома рівнями повної загальної середньої освіти можуть здобуватися часткові кваліфікації нульового - третього рівнів Національної рамки кваліфікацій.

Освітня програма з музичного мистецтва розроблена відповідно до п. 7 ст. 21 Закону України «Про освіту», статті 16 Закону України «Про позашкільну освіту», І розділу Положення «Про мистецьку школу», «Концепції сучасної мистецької школи», що затверджена наказом Міністерства культури України від 20.12.2017 №1433.

Згідно з Концепцією сучасна мистецька школа – це заклад, де особистість має можливість розвинути мистецькі здібності, набути початкові професійні, у тому числі виконавські компетентності, естетичний досвід та ціннісні орієнтири завдяки активній мистецькій діяльності. Сучасна мистецька школа – осередок творчого розвитку особистості, фундаментальна ланка підготовки професійного митця та центр культурно-естетичного життя громадян України.

В основу освітньої програми покладено роз'яснення Мінкультури від 16.07.2019 щодо деяких питань здійснення освітньої діяльності в мистецьких школах: **«Здійснення освітньої діяльності за власними освітніми програмами (елементарного підрівня або наскрізні) початкової мистецької освіти (за видами мистецтв), розробленими без урахування типових освітніх програм.**

Освітня програма розроблена Комунальним закладом «Золотоніська школа мистецтв». Вона є власною наскрізною (поєднує кілька підрівнів початкової мистецької освіти) освітньою програмою. Власна освітня програма встановлює вимоги до часу, змісту і обсягу освітньої підготовки учнів відповідно до фахового спрямування та створена з урахуванням регіональних особистостей та фінансово-матеріальної спроможності закладу.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Статтею 8 Закону України «Про позашкільну освіту» визначено наступні **завдання мистецької освіти**:

- вільний розвиток особистості та формування її соціально-громадського досвіду;
- виховання у здобувачів любові до України, поваги до народних звичаїв, традицій, національних цінностей Українського народу, а також інших націй та народів;
- створення умов для творчого, естетичного, інтелектуального, морально-етичного, духовного і фізичного розвитку вихованців, учнів і слухачів;
- здобуття учнями початкових професійних навичок і вмінь, необхідних для їхньої соціалізації, подальшої самореалізації та/або професійної діяльності;
- задоволення культурно-освітніх потреб вихованців, учнів і слухачів, які не забезпечуються іншими складовими структури освіти;
- задоволення потреб вихованців, учнів і слухачів у професійному самовизначенні і творчій самореалізації;
- пошук, розвиток та підтримка здібних, обдарованих і талановитих вихованців, учнів і слухачів.

Метою мистецької освіти є всебічний розвиток дитини, виявлення та розкриття її талантів, творчих здібностей, компетентностей і наскрізних вмінь відповідно до вікових та індивідуально-психологічних особливостей та потреб. Формування ціннісних орієнтирів творчої особистості та розвиток самостійності.

На підставі п. 3 ст. 12 Закону України «Про освіту» структура освітньої програми початкової мистецької освіти з напрямку «Музичне мистецтво» будується таким чином:

- **Початковий (елементарний) підрівень** – 4 років (1-4 класи);
- **Середній (базовий та поглиблений) підрівень** - 4 роки (5-8 класи);
- **Профільний (професійний) підрівень** – 1-3 роки.

Загальна тривалість навчання за освітньою програмою початкового (елементарного) підрівня для дітей, які розпочинають навчання в 6-7 років складає – 4 роки¹, для дітей, які розпочинають навчання в мистецькій школі у віці 8-9 років передбачено скорочений (інтенсивніший) курс програми початкового(елементарного) підрівня, який триватиме 2 роки. Освітня програма елементарного підрівня спрямована на виявлення та розкриття творчих здібностей учнів, виховання в них первісного розуміння мистецьких процесів, а також якісне оволодіння на початковому етапі обраною спеціалізацією.

Середній (базовий) підрівень передбачає навчання строком 4 роки (5-8 класи). Освітня програма базового рівня має на меті комплексне вивчення опорних мистецьких компонентів.

Середній (поглиблений) підрівень також охоплює строк 4 роки (5-8 класи). Але освітня програма поглибленого рівня (на відміну від базового

¹Може змінюватись в залежності від віку вступника та його індивідуальних особливостей.

рівня) передбачає більш інтенсивне, ґрунтовне та вмотивоване навчання, спрямоване на професійне орієнтування у здобутті мистецької освіти.

Профільний (професійний) підрівень може охоплювати строк до 3 років в залежності від індивідуальних потреб здобувачів.

Таким чином повний курс початкової мистецької освіти для дітей, які розпочали навчання у віці 6-7 років складає 9-11 років (1-11 класи), а з 8-9 років – 9 років (1-9 класи).

Рекомендований вік здобувачів для вступу до мистецької школи – 6-7 років.

Діти з особливими освітніми потребами (інклюзивне навчання)² можуть розпочинати здобуття початкової освіти елементарного підрівня за інших умов.

Під час вступного іспиту до напрямку «Музичне мистецтво» (у разі проведення конкурсних іспитів) або контрольного прослуховування (у разі відсутності конкурсу) дитина має продемонструвати свої музичні здібності та навички:

- *проспівати пісню* (за власним вибором або з рекомендованого репертуару, озвученого на консультації для вступників);
- *повторити нескладний ритм* за екзаменатором;
- *чисто проінтонувати окремі звуки в межах октави*;
- *відтворити по пам'яті нескладну музичну фразу*.

Вступна комісія може запропонувати здобувачеві іншу спеціалізацію, якщо, на її думку, психофізичні дані дитини дозволяють досягти кращих успіхів та компетентностей в альтернативному напрямку.

Нормативний зміст освітньої програми напрямку «Музичне мистецтво», складається з *інваріантного* та *варіативного* складників, які включені до програми навчання і становлять єдиний комплекс освітніх компонентів, опанування яких забезпечує досягнення нормативних результатів навчання (в середньому 35 навчальних тижнів на рік³).

Інваріантний складник – це нормативний складник, який не може бути меншим встановленого Робочим навчальним планом обсягу і повинен охоплювати весь спектр освітніх компонентів, визначених освітньою програмою.

Варіативний складник спрямований на забезпечення індивідуального підходу, в тому числі індивідуального темпу здобуття освіти, поглиблене вивчення фахових дисциплін, забезпечення права вибору освітніх компонентів

²Інклюзивне навчання може відбуватися лише при наявності в штаті закладу медичного працівника, психолога та відповідного **інклюзивного освітнього середовища** – сукупності умов, способів та засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їх потреб та можливостей (пандуси, обладнані туалетні кімнати тощо).

³ У випадку карантинів або інших форс-мажорних обставин викладач має право на більш стисле та інтенсивніше викладення матеріалу, проте уроки, що пропущені за такими причинами, **не відпрацьовуються**.

відповідно до інтересів і потреб здобувачів. Зміст варіативного складника формується з навчальних дисциплін, факультативів, видів діяльності за вибором здобувача та викладача, враховуючи фінансові можливості мистецької школи та використовується для:

- запровадження факультативів та навчальних дисциплін за вибором, що розширюють компетентності за обраним здобувачем фахом або з інших інструментів;
- підсилення навчальних дисциплін інваріантного складника;
- репетицій, підготовки до конкурсів, фестивалів, олімпіад, конференцій та інших публічних виступів, створення концертних програм тощо.

Діяльність мистецької школи та її фінансове забезпечення регулюється Робочим навчальним планом. На підставі Робочого навчального плану проводиться розрахунок навчальних годин, за яким (в межах бюджетних призначень) визначається кількість педагогічних ставок, передбачених закладу на відповідний навчальний рік, необхідних для виконання державного стандарту.

Заклад має право розробляти навчальні програми з предметів (дисциплін) з урахуванням регіональних особливостей та специфіки своєї роботи, за умови затвердження їх педагогічною радою.

Розподіл годин варіативного складника відбувається педагогічною радою щороку в межах бюджетних призначень, які виділяються закладу для організації навчального процесу що відображається в Розрахунку навчальних годин на поточний навчальний рік. Рішення про такий розподіл приймається з урахуванням профільного спрямування, кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази школи.

Керівник закладу має право:

1. визначати кількість груп для вивчення групових предметів від загальної кількості учнів закладу (відділення), які вивчають певний груповий предмет. Загальна кількість груп з предмета не повинна перевищувати їх кількості, визначеної Розрахунком навчальних годин;

2. звільняти учня від вивчення предмету за вибором (варіативна складова), при цьому плата за навчання не зменшується;

3. в межах Робочого навчального плану:

- збільшувати або зменшувати кількість годин на вивчення окремих предметів з урахуванням специфіки роботи закладу (відділення);

- здійснювати перерозподіл годин між предметами, враховуючи регіональні особливості та професійне спрямування учнів;

4. у межах Розрахунку навчальних годин (у тому числі за рахунок вивільнених годин предмета за вибором) вводити **додаткові** педагогічні та концертмейстерські години на:

- зведені репетиції учнівських колективів закладу (відділення);
- предмет(-и) за вибором;

- підготовку учнів до участі в концертних виступах, конкурсах, фестивалях тощо.

До груп самоокупності мистецького напрямку учні приймаються в межах затвердженого органом управління сфери культури за підлеглистю школи планового контингенту учнів. Керівник закладу самостійно вирішує питання щодо зарахування учнів груп самоокупності. Бажаний вік прийому до груп самоокупності 5-6 років.

За бажанням батьків або осіб, що їх замінюють, після опанування навчальної програми з предметів та успішного складання підсумкових іспитів, здобувач може завершити навчання на початковому (елементарному) підрівні. В такому разі здобувач отримує Свідоцтво про завершення навчання на початковому (елементарному) підрівні.

Випускники 8-го класу з 8-річним строком навчання⁴ та випускники 6-го класу з 6-річним строком навчання⁵ у разі виконання програм з предметів за робочим навчальним планом і успішним складанням іспитів, вважаються такими, що закінчили повний курс навчального закладу та опанували програму початкової мистецької освіти відповідного спрямування **середнього (базового або поглибленого) підрівня** з отриманням відповідного Свідоцтва. У випадку продовження навчання і успішного складання іспитів, здобувач отримує Свідоцтво про завершення повного курсу навчання на **профільному (професійному) підрівні**.

Для педагогічного працівника (викладача і концертмейстера) нормою навантаження на одну тарифну ставку є 18 годин на тиждень (Ст. 22 Закону України «Про позашкільну освіту»).

Напрямок «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

Загальний обсяг навчального навантаження на весь період навчання на Початковому (елементарному) підрівні
(термін навчання - 4 років)

Назва освітнього компонента	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного учня на весь строк навчання
Інваріантний складник	
Фах	280,0
Сольфеджіо	140,0
Українська і зарубіжна музичні літератури	70,0
Хор (колективне музичення), інструментальний (вокальний) ансамбль, сценічний рух(для класу академічного та естрадного сольного співу)	140,0
Всього:	630,0

Варіативний складник	
Предмет за вибором⁶	140,0
Всього:	140,0
Загальна кількість:	770,0

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ПОЧАТКОВОГО (ЕЛЕМЕНТАРНОГО) ПІДРІВНЯ

Інструментальні класи

(фортепіано, синтезатор, струнно-смичкові, народні, духові та ударні інструменти та **сольний спів**)(Термін навчання – 4 років⁷)

Навчальні предмети (дисципліни)	Кількість навчальних годин на тиждень протягом 1-4 класів			
	1 клас	2 клас	3 клас	4 клас
Інваріантна частина				
Фах (музичний інструмент, сольний спів) <i>індивідуальні уроки</i>	2,0	2,0	2,0	2,0
Сольфеджіо <i>групові уроки</i>	1,0	1,0	1,0	1,0
Українська і зарубіжна музичні літератури <i>групові уроки</i>	0	0	1,0	1,0
Хор (колективне музичення) / Інструментальний (вокальний) ансамбль / Сценічний рух <i>групові уроки</i>	1,0	1,0	1,0	1,0
Варіативна частина				
Предмет за вибором <i>індивідуальні/групові уроки</i>	1,0	1,0	1,0	1,0
Всього годин:	5,0	5,0	6,0	6,0

Роз'яснення до робочих навчальних планів початкового (елементарного) підрівня (термін навчання 4 роки):

⁶**Предмет за вибором** – індивідуальний урок: «Додатковий музичний інструмент», «Читання нот з листа», «Постановка голосу», «Композиторська творчість», «Основи диригування», «Сценічний рух» (для естрадного сольного співу), «Ритміка», уроки з підсилення «Фаху» чи предметів теоретичного циклу; груповий урок – «Ансамбль малої форми».

⁷За умови, що дитина починає навчання у 6-7 років.

1. Кількість учнівських колективів з предметів колективного музичення визначається керівником закладу з урахуванням можливостей матеріальної бази закладу (наявність репетиційних класів, обладнання). Учнівські колективи за віком виконавців або рівнем їх музичної підготовки можуть розподілятися на колективи учнів молодшого або старшого віку, на колективи учнів різного віку, незалежно від класу, в якому навчаються учасники; на колективи учнів визначених класів.

2. Кількість навчальних годин, визначених навчальним планом на колективне музичення, планується для кожного з предметів: «Хор», «Ансамбль (великий за складом)». Кожен учень має право відвідувати як один, так і декілька предметів колективного музичення.

3. Уроки ансамблів малої форми проводяться за рахунок годин «Предмету за вибором».

4. Відвідування учнями предметів теоретичного циклу можливе з групами інших відділів з відповідним строком навчання.

5. Для учнів, які навчаються грі на оркестрових інструментах (окрім бандури) рекомендується передбачати уроки з «Предмету за вибором» – «Додатковий інструмент» або «Загальне фортепіано». Для учнів класу бандури рекомендується передбачати уроки «Предмету за вибором» – «Постанова голосу».

6. Крім годин, зазначених у Робочому навчальному плані, Розрахунком навчальних годин передбачається:

- педагогічні та концертмейстерські години (за потреби музичного супроводу) для зведених уроків з учнівськими колективами: хорами, оркестрами, ансамблями (великими за складом) – 1 година на тиждень (окремо по кожному колективу);

- концертмейстерські години для уроків з ансамблями (великими за складом) за потреби музичного супроводу (окремо по кожній групі), з групами хорів (окремо по кожній групі); на предмети за вибором: «Ансамбль» (окремо по кожному ансамблю малої форми) за потреби музичного супроводу, «Акомпанемент», «Ритміка», «Сценічний рух» – 100% годин згідно з робочим навчальним планом;

- концертмейстерські години для уроків з предмета «Музичний інструмент» (крім фортепіано, синтезатора, бандури, баяна, акордеона, гітари) – з розрахунку 1 година на тиждень на учня;

- концертмейстерські години для уроків з предмета «Музичний інструмент» (у класах фортепіано, синтезатора, бандури, баяна, акордеона, гітари) за потреби музичного супроводу, з предмета за вибором «постановка голосу» – з розрахунку 0,5 години в тиждень на учня.

**Загальний обсяг навчального навантаження на весь період навчання
на Початковому (елементарному) підрівні
(термін навчання 2 роки)**

Назва освітнього компонента	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного учня на весь
-----------------------------	---

	строк навчання
Інваріантний складник	
Фах (музичний інструмент, сольний спів)	140,0
Сольфеджіо	70,0
Українська і зарубіжна музичні літератури	70,0
Хор (колективне музичення), інструментальний (вокальний) ансамбль, сценічний рух(для класу академічного та естрадного сольного співу)	70,0
Всього:	350,0
Варіативний складник	
Предмет за вибором	70,0
Всього:	70,0
Загальна кількість:	420,0

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
ПОЧАТКОВОГО (ЕЛЕМЕНТАРНОГО) ПІДРІВНЯ
Інструментальні класи**

(фортепіано, синтезатор, струнно-смичкові, народні, духові та ударні інструменти та **сольний спів**)
(Термін навчання – 2 роки)⁸

Навчальні (дисципліни)	предмети	Кількість навчальних годин на тиждень протягом 1-2 класу	
		1 клас	2 клас
Інваріантна частина			
Фах(музичний інструмент, сольний спів) <i>індивідуальні уроки</i>	2,0	2,0	
Сольфеджіо <i>групові уроки</i>	1,0	1,0	
Українська і зарубіжна музичні літератури <i>групові уроки</i>	1,0	1,0	
Хор (колективне музичення) / Інструментальний (вокальний)ансамбль / Сценічний рух <i>групові уроки</i>	1,0	1,0	
Варіативна частина			
Предмет за вибором ⁹	1,0	1,0	

⁸За умови, що здобувач починає навчання у 8-9 років.

Всього годин:	6,0	6,0

Роз'яснення до планів початкового (елементарного) підривня
(термін навчання 2 роки):

1. Кількість учнівських колективів з предметів колективного музичення визначається керівником закладу з урахуванням можливостей матеріальної бази закладу (наявність репетиційних класів, обладнання). Учнівські колективи за віком виконавців або рівнем їх музичної підготовки можуть розподілятися на колективи учнів молодшого або старшого віку; на колективи учнів різного віку, незалежно від класу, в якому навчаються учасники; на колективи учнів визначених класів.

2. Кількість навчальних годин, визначених робочим навчальним планом на колективне музичення, планується для кожного з предметів: «Хор», «Ансамбль». Кожен учень має право відвідувати як один, так і декілька предметів колективного музичення.

3. Уроки «Хор», «Ансамбль» можуть проводитися за рахунок годин «Предмету за вибором».

4. Відвідування учнями предметів теоретичного циклу можливе з групами інших відділів з відповідним строком навчання.

5. Для учнів, які навчаються грі на оркестрових інструментах (окрім бандури) рекомендується передбачати уроки з «Предмету за вибором» – «Додатковий інструмент» або «Загальне фортепіано». Для учнів класу бандури рекомендується передбачати уроки з «Предмету за вибором» – «Постанова голосу».

6. Крім годин, зазначених у Робочому навчальному плані, Розрахунком навчальних годин передбачається:

- педагогічні та концертмейстерські години (за потреби музичного супроводу) для зведених уроків з учнівськими колективами: хорами, оркестрами, ансамблями (великими за складом) – 1 година на місяць (окремо по кожному колективу);

- концертмейстерські години для уроків з ансамблями (великими за складом) за потреби музичного супроводу (окремо по кожній групі), з групами хорів (окремо по кожній групі); на предмети за вибором: «Ансамбль» (окремо по кожному ансамблю малої форми) за потреби музичного супроводу, «Акомпанемент», «Ритміка», «Сценічний рух» – 100% годин згідно з Робочим навчальним планом;

- концертмейстерські години для уроків з предмета «Музичний інструмент» (крім фортепіано, синтезатора, бандури, баяна, акордеона, гітари) – з розрахунку 1 година на тиждень на учня;

- концертмейстерські години для уроків з предмета «Музичний інструмент» (у класах фортепіано, синтезатора, бандури, баяна, акордеона,

⁹**Предмет за вибором** – індивідуальний урок: додатковий музичний інструмент, урок з підсилення «Фаху» чи предметів теоретичного циклу, «Сценічний рух» (для естрадного сольного співу), «Ритміка»; груповий урок – «Ансамбль малої форми».

гітари) за потреби музичного супроводу, з предмета за вибором «постановка голосу» – з розрахунку 0,5 години в тиждень на учня.

**Загальний обсяг навчального навантаження
на весь період навчання на середньому (базовому) підрівні
(термін навчання 4 роки)**

Назва освітнього компонента	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного учня на весь строк навчання
Інваріантний складник	
Фах	280,0
Сольфеджіо	210,0
Українська і зарубіжна музичні літератури	210,0
Хор (колективне музичення), інструментальний (вокальний) ансамбль, сценічний рух(для класу академічного та естрадного сольного співу)	280,0
Всього:	980,0
Варіативний складник	
Предмет за вибором	140,0
Всього:	140,0
Загальна кількість:	1120,0

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
СЕРЕДНЬОГО (БАЗОВОГО) ПІДРІВНЯ**

Інструментальні класи

(фортепіано, синтезатор, струнно-смичкові, народні, духові та ударні інструменти та **сольний спів**)

(Термін навчання – 4 роки)

Навчальні предмети (дисципліни)	Кількість навчальних годин на тиждень протягом 5-8 класів			
	5 (3) клас	6 (4) клас	7 (5) клас	8 (6) клас
Інваріантна частина				
Фах (музичний інструмент, сольний спів) <i>індивідуальні уроки</i>	2	2	2	2
Сольфеджіо <i>групові</i>	1,5	1,5	1,5	1,5
Українська і зарубіжна музичні літератури <i>групові уроки</i>	1,5	1,5	1,5	1,5
Хор (колективне музичення) / Інструментальний (вокальний)ансамбль / Сценічний рух	2,0	2,0	2,0	2,0

<i>групові уроки</i>				
Варіативна частина				
Предмет за вибором <i>індивідуальні/групові уроки</i>	1,0	1,0	1,0	1,0
Всього годин:	8,0	8,0	8,0	8,0

Роз'яснення до планів середнього (базового) підрівня (термін навчання 4 роки):

1. Кількість учнівських колективів з предметів колективного музичення визначається керівником закладу з урахуванням можливостей матеріальної бази закладу (наявність репетиційних класів, обладнання). Учнівські колективи за віком виконавців або рівнем їх музичної підготовки можуть розподілятися на колективи учнів молодшого або старшого віку, на колективи учнів різного віку, незалежно від класу, в якому навчаються учасники; на колективи учнів визначених класів.

2. Кількість навчальних годин, визначених робочим навчальним планом на колективне музичення, планується для кожного з предметів: «Хор», «Ансамбль». Кожен учень має право відвідувати як один, так і декілька предметів колективного музичення.

3. Уроки «Хор», «Ансамбль» можуть проводитися за рахунок годин «Предмету за вибором».

4. Відвідування учнями предметів теоретичного циклу («Сольфеджіо» та «Українська і зарубіжна музичні літератури») можливе з групами інших відділів з відповідним строком навчання.

5. Для учнів, які навчаються грі на оркестрових інструментах (окрім бандури) рекомендується передбачати уроки з «Предмету за вибором» – «Додатковий інструмент» або «Загальне фортепіано». Для учнів класу бандури рекомендується передбачати уроки з «Предмету за вибором» – «Постанова голосу».

6. Крім годин, зазначених у Робочому навчальному плані, Розрахунком навчальних годин передбачається:

- педагогічні та концертмейстерські години (за потреби музичного супроводу) для зведених уроків з учнівськими колективами: з хорами, оркестрами, ансамблями (великими за складом) –1 година на тиждень (окремо по кожному колективу);

- концертмейстерські години для уроків з ансамблями (великими за складом) за потреби музичного супроводу (окремо по кожній групі), з групами хорів (окремо по кожній групі); на предмети за вибором: «Ансамбль» (окремо по кожному ансамблю малої форми) за потреби музичного супроводу, «Акомпанемент», «Ритміка», «Сценічний рух» – 100% годин згідно з робочим навчальним планом;

- концертмейстерські години для уроків з предмета «Музичний інструмент» (крім фортепіано, синтезатора, бандури, баяна, акордеона, гітари) – з розрахунку 1 година на тиждень на учня;
- концертмейстерські години для уроків з предмета «Музичний інструмент» (у класах фортепіано, синтезатора, бандури, баяна, акордеона, гітари) за потреби музичного супроводу, з предмета за вибором «постановка голосу» – з розрахунку 0,5 години в тиждень на учня.

**Загальний обсяг навчального навантаження на весь період навчання
на середньому (поглибленому) підрівні
(термін навчання 4 роки)**

Назва освітнього компонента	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного учня/ученицю на весь строк навчання
Інваріантний складник	
Фах	420,0
Сольфеджіо	210,0
Зарубіжна і українська музичні літератури	210,0
Хор (колективне музичення), інструментальний (вокальний) ансамбль, сценічний рух(для класу академічного та естрадного сольного співу)	280,0
Всього:	1120,0
Варіативний складник	
Предмет за вибором	140,0
Всього:	140,0
Загальна кількість:	1260,0

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
СЕРЕДНЬОГО (ПОГЛИБЛЕНОГО) ПІДРІВНЯ**

Інструментальні класи

(фортепіано, синтезатор, струнно-смічкові, народні, духові та ударні інструменти та **сольний спів**)

(Термін навчання – 4 роки)

Навчальні дисципліни (предмети)	Кількість навчальних годин на тиждень протягом 5-8 (3-6) класів			
	5 (3) клас	6 (4) клас	7 (5) клас	8 (6) клас
Інваріантна частина				
Фах (музичний інструмент, сольний спів) <i>індивідуальні уроки</i>	3,0	3,0	3,0	3,0
Сольфеджіо <i>групові уроки</i>	1,5	1,5	1,5	1,5
Українська і зарубіжна музичні літератури	1,5	1,5	1,5	1,5

<i>групові уроки</i>				
Хор (колективне музичення) / Інструментальний (вокальний) ансамбль / Сценічний рух <i>групові уроки</i>	2,0	2,0	2,0	2,0
Варіативна частина				
Предмет за вибором <i>індивідуальні/групові уроки</i>	1,0	1,0	1,0	1,0
Всього годин:	9,0	9,0	9,0	9,0

Роз'яснення до планів середнього (поглибленого) підрівня (термін навчання 4 років):

1. Кількість учнівських колективів з предметів колективного музичення визначається керівником закладу з урахуванням можливостей матеріальної бази закладу (наявність репетиційних класів, обладнання). Учнівські колективи за віком виконавців або рівнем їх музичної підготовки можуть розподілятися на колективи учнів молодшого або старшого віку, на колективи учнів різного віку, незалежно від класу, в якому навчаються учасники; на колективи учнів визначених класів.

2. Кількість навчальних годин, визначених робочим навчальним планом на колективне музичення, планується для кожного з предметів: «Хор», «Ансамбль». Кожен учень має право відвідувати як один, так і декілька предметів колективного музичення.

3. Уроки «Хор», «Ансамбль» можуть проводитися за рахунок годин «Предмету за вибором».

4. Відвідування учнями предметів теоретичного циклу («Сольфеджіо» та «Українська і зарубіжна музичні літератури») можливе з групами інших відділів з відповідним строком навчання.

5. Для учнів, які навчаються грі на оркестрових інструментах (окрім бандури) рекомендується передбачати уроки з «Предмету за вибором» – «Додатковий інструмент» або «Загальне фортепіано». Для учнів класу бандури рекомендується передбачати уроки з «Предмету за вибором» – «Постанова голосу».

6. Крім годин, зазначених у Робочому навчальному плані, Розрахунком навчальних годин передбачається:

- педагогічні та концертмейстерські (за потреби музичного супроводу) години для зведених уроків з учнівськими колективами: з хорами, оркестрами, ансамблями (великими за складом) –1 година на тиждень (окремо по кожному колективу);

- концертмейстерські години для уроків з ансамблями (великими за складом) за потреби музичного супроводу (окремо по кожній групі), з групами хорів (окремо по кожній групі); на предмети за вибором: «Ансамбль» (окремо по кожному ансамблю малої форми) за потреби музичного супроводу,

«Акомпанемент», «Ритміка», «Сценічний рух» – 100% годин згідно з робочим навчальним планом;

- концертмейстерські години для уроків з предмета «Музичний інструмент» (крім фортепіано, синтезатора, бандури, баяна, акордеона, гітари) – з розрахунку 1 година на тиждень на учня;

- концертмейстерські години для уроків з предмета «Музичний інструмент» (у класах фортепіано, синтезатора, бандури, баяна, акордеона, гітари) за потреби музичного супроводу, з предмета за вибором «постановка голосу» – з розрахунку 0,5 години в тиждень на учня.

Обсяг годин навчального навантаження на весь період навчання на Профільному (професійному) підрівні
(термін навчання до 3 років¹⁰):

Назва освітнього компонента	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного учня/ученицю на весь строк навчання
Інваріантний складник	
Фах (музичний інструмент, сольний спів, сольфеджіо, композиція, диригування)	210
Усього:	210
Варіативний складник	
Предмет за вибором¹¹	140
Всього:	140
Загальна кількість:	350

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
ПРОФІЛЬНОГО (ПРОФЕСІЙНОГО) ПІДРІВНЯ
Інструментальні класи**

(фортепіано, синтезатор, струнно-смичкові, народні, духові та ударні інструменти та **сольний спів**)
(термін навчання – до 3 років)¹²

Навчальні дисципліни (предмети)	Кількість навчальних годин на тиждень протягом 9-10 класів	
	9 клас	10 клас
Інваріантний складник		

¹⁰Термін навчання може становити від 1 до 3 років (залежно від індивідуальних потреб здобувача).

¹¹Предмет за вибором – «Сольфеджіо», «Українська і зарубіжна музичні літератури», «Композиторська творчість», «Читання нот з листа», «Додатковий інструмент («Загальне фортепіано»), «Основи диригування», «Акомпанемент», «Сценічний рух»(для класу естрадного сольного співу) тощо.

¹²Може бути від 1 до 3 років в залежності від індивідуальних потреб здобувача.

Фах (музичний інструмент, сольний спів, сольфеджіо, композиція диригування) <i>індивідуальні уроки</i>	3,0	3,0
Варіативна частина		
Предмет за вибором <i>індивідуальні уроки</i>	2,0	2,0
Всього:	5	5

Планування та організація освітнього процесу за Робочим навчальним планом має працювати на створення максимально сприятливого середовища для учнів з урахуванням їх віку, рівня психофізіологічного розвитку та з дотриманням санітарних норм.

При складанні розкладу уроків для дітей 6-7 років або осіб з особливими потребами рекомендується рівномірне розподілення тижневого навантаження з розрахунку не більше 2-3 уроків на день.

Форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є: уроки, відвідування концертів (як учнів школи, так і видатних виконавців), квести, шкільні олімпіади, конференції, «круглі столи», «брейн-рінги», тощо які педагогічний працівник організує в межах уроку або в позаурочний час та види навчальних занять (індивідуальні та групові заняття, колективне музичення («Хор», «Інструментальний ансамбль», «Вокальний ансамбль» та ін.).

Форми організації освітнього процесу можуть бути уточнені та розширені в змісті окремих предметів (навчальних дисциплін) за умови виконання протягом навчального року програмних вимог початкової мистецької освіти. Вибір форм та методів викладання кожен педагог визначає самостійно, використовуючи різноманітні форми роботи, забезпечуючи досягнення конкретних результатів, які зазначені у навчальних програмах окремих навчальних предметів (дисциплін).

Наповнюваність груп.

Для забезпечення результативності навчання допустима (мінімальна та максимальна) кількість здобувачів освіти в групі розраховується відповідно до рекомендацій з навчальних програм та можливостей закладу. Кількісний склад кожної групи здобувачів освіти для проведення групових занять становить:

- з навчальних предметів теоретичного циклу: «Сольфеджіо» та «Українська і зарубіжна музичні літератури» – в середньому 8 осіб;
- з навчальних предметів «Хор» – в середньому 10 осіб;
- з навчальних предметів «Інструментальний ансамбль (оркестр)» – в середньому 6 осіб;
- з навчальних предметів «Ансамблі малих форм» – від 2 до 5 осіб.

Зміст програми спрямований на формування у здобувачів таких компетентностей¹³:

1. Загальна інтегрована компетентність передбачає здатність здобувача до самостійного опанування матеріалу та продовження навчання за фахом за освітньою програмою з обраного виду мистецтва наступних підрівнів початкової мистецької освіти загальношкільного чи професійного спрямування або за спорідненим видом мистецтва (спеціалізацією).

2. Загальна мистецька компетентність спрямована на володіння здобувачем базових понять мистецтва, його видів, естетичних категорій тощо; вміння аналізувати та оцінювати ключові досягнення національного та світового мистецтва, мистецькі традиції свого народу тощо; розуміння культурного і творчого розмаїття, ініціативність, здатність до ідентифікації естетичних категорій та застосовування їх при аналізі творів мистецтва, культурно-мистецьких заходів, навколишнього середовища; уміння висловлювати свої думки, образно мислити, творчо підходити до виконання завдань, співпрацювати з іншими людьми.

3. Музично-теоретична компетентність передбачає оволодіння теоретичними засадами музичного мистецтва, його термінологією, понятійним апаратом.

4. Музично-виконавська компетентність передбачає формування індивідуальних виконавських компетентностей в обраному виді мистецтва.

5. Компетентність колективної взаємодії в мистецтві передбачає здатність творити та демонструвати свої здібності в мистецькому колективі.

6. Компетентність з публічного мистецького виступу спрямована на формування у здобувачів здатності, в тому числі й психологічної готовності до публічної демонстрації своїх навчальних та мистецьких досягнень.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється на основі систематичного відстеження їх індивідуального розвитку в процесі навчання. Контроль спрямований на пошук ефективних методів та шляхів розвитку кожного здобувача в навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів шкільного віку не передбачає порівняння із досягненнями інших.

Протягом навчання на елементарному підрівні початкової мистецької освіти здобувачі опановують способи самоконтролю, самоорганізації, саморефлексії та самооцінювання, що сприяє вихованню в них таких якостей, як відповідальність, зацікавленість навчальним процесом, вмотивованість.

В 1-2 класах досягнення здобувачів підлягають вербальному оцінюванню (вербальна характеристика навчальних досягнень учня), а починаючи з 3-4 класів – як вербальному так і бальному оцінюванню.

¹³**Компетентність** – це комплекс знань, умінь, навичок, досвіду, розуміння, ціннісних орієнтирів, ставлень, який мають отримати всі здобувачі мистецької освіти по закінченню кожного підрівня, що опанували відповідну освітню програму і вміють реалізовувати його в практиці. Компетентність є кінцевим результатом навчання здобувача на певному підрівні і визначає його здатність здійснювати подальше навчання на наступному підрівні.

Вербальне (формувальне) оцінювання передбачає діагностику досягнутих результатів та надання вербальної (усної та письмової) характеристики. Для оцінювання учнів пропонується чотири рівнева вербальна система оцінювання:

1. Початковий рівень – «ще потребує уваги і допомоги»: «старайся, будь уважним», «зосередься, зверни увагу на...», «доклади більше зусиль», «ти розумієш правильно», «вже краще»);

2. Середній рівень – «досягає результату з допомогою вчителя»: «досить добре», «значно краще», «досить вдало», «радію за тебе», «потребує додаткової роботи», «необхідно допрацювати», «варто приділити увагу...»;

3. Достатній рівень – «демонструє помітний прогрес»: «гарно виконано», «дуже добре», «мені приємно бачити твої успіхи (роботу)», «ти вже багато чого вмієш», «погоджуюсь із тобою»);

4. Високий рівень – «має значні успіхи»: «довершено!», «ти справжній майстер», «бездоганна робота!», «дуже задоволена(ий) твоєю роботою», «пречудово!», «молодець!», «відмінно!», «чудово!», «зразково!», «надзвичайно!»).

Бальне оцінювання для учнів передбачає розподіл досягнутих результатів на 4 рівні:

1. Початковий (1-3 бали).

2. Середній (4-6 бали).

3. Достатній (7-9 балів).

4. Високий (10-12 балів).

До заходів контролю належать: академічний концерт, технічний залік, контрольний урок (захід), шкільна олімпіада, контрольна вікторина, публічний виступ тощо.

З метою моніторингу якості освіти та визначення ефективності роботи педагогічних працівників здійснюється оцінювання здобувачів початкової мистецької освіти на кожному з підрівнів: початковому (*елементарному*), середньому (*базовому та поглибленому*) та профільному (*професійному*) підрівні. Підсумкове оцінювання передбачає співставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, які визначені навчальною програмою (*див. розділ 2*).

Підсумкове оцінювання проводиться посеместрово, а за результатами оцінювання двох семестрів виставляється річна оцінка з урахуванням оцінок, одержаних на контрольних заходах. Наприкінці кожного з підрівнів проводиться підсумковий контроль за освітніми компонентами.

Для виконавських спеціальностей підсумковий контроль проводиться у **формі іспиту**, де оцінювання відбувається за пропонованою нижче шкалою.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів мистецьких шкіл виконавських спеціальностей на опанування музично-виконавської компетентності, компетентності з публічного музичного виступу та загально-інтегрованої компетентності

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень сприймає та виконує музичні твори на частковому рівні. Небагатослівно їх характеризує, демонструє слабо сформоване художньо-образне мислення, елементарні навички та вміння; має недостатньо розвинутий виконавський апарат. Учень не здатний опановувати музичні твори згідно з програмними вимогами в повному обсязі.
	2	Учень має слабо сформований рівень сприйняття художніх творів, виявляє певні вміння та навички, володіє незначною частиною спеціальної музичної термінології, має посередньо розвинутий виконавський апарат. При виконанні програми допускає значні професійні помилки, мало проявляє творчу ініціативу. Учень не здатний опановувати музичні твори згідно з програмними вимогами у повному обсязі.
	3	Учень здатний сприймати та виконувати окремі фрагменти музичних творів з конкретним образним художнім змістом, має незначну частину музичного тематичного матеріалу, застосовує обмежений термінологічний запас. Учень допускає значну кількість помилок при виконанні програми. Володіє основними елементами техніки виконання. Учень не здатний опановувати музичні твори згідно з програмними вимогами у повному обсязі.
Середній	4	Учень здатний опановувати музичні твори згідно з програмними вимогами у повному обсязі, але не розуміє їх художньо-образної специфіки; застосування знань та спеціальної термінології на практиці задовільне. Має певною мірою достатньо розвинутий виконавський апарат. При виконанні музичних творів виявляє елементи власної творчої ініціативи.
	5	Учень здатний опановувати музичні твори згідно з програмними вимогами у повному обсязі. Володіє навичками і вміннями, які дають змогу виконувати музичні твори, порівнювати, робити висновки щодо виконаної музики. Учень може проаналізувати структуру музичного твору, але не завжди вміє інтерпретувати музичні твори, які потребують абстрактного художнього мислення. Виявляє недостатнє знання спеціальної музичної термінології.
	6	Учень здатний опанувати музичні твори згідно з програмними вимогами в повному обсязі, але не завжди вміє самостійно зробити аналіз-інтерпретацію музичного твору, порівняння, висновки щодо

		виконаної музики. Виявляє достатньо сформований виконавський апарат. Володіє основними навичками для втілення образної сфери в процесі виконання музичних творів. Володіє різними елементами виразності музичної фактури, але має недостатньо розвинути художнє мислення.
Достатній	7	Учень має основну професійну базу. Досить вільно володіє виконавським апаратом. Під час виконання програми виявляє елементи самостійного художнього мислення, але робить це недостатньо переконливо. Спостерігаються помітні позитивні зміни в музичній діяльності.
	8	Учень має добре розвинений виконавський апарат. В процесі виконання програми демонструє володіння формою музичного твору, досить повно аналізує його структуру та художньо-образний зміст, але має стандартне мислення, бракує власних висновків, асоціацій, узагальнень, недостатньо володіє спеціальною термінологією при аналізі музичних творів.
	9	Учень має досить розвинуте музичне мислення. В процесі виконання програми демонструє володіння усіма елементами фактури музичного твору. Виявляє особисту творчу ініціативу, але не завжди самостійно систематизує та узагальнює музичний матеріал. В його мисленні не вистачає послідовності, він допускає несуттєві неточності у використанні спеціальної музичної термінології. При виконанні програми йому бракує артистизму.
Високий	10	Учень вільно володіє виконавським апаратом. Виконує твори значної складності. Має розвинуте та індивідуальне художньо-образне мислення. В процесі виконання програми демонструє елементи артистизму, але при виконанні складних технічних елементів твору йому не вистачає стабільності. Учень має міцні, ґрунтовні знання, але, аналізуючи музичні твори, допускає неточність у формулюванні та спеціальній музичній термінології, не завжди обґрунтовано може довести свою думку щодо музичних явищ. Вказані неточності може виправляти самостійно.
	11	Учень демонструє розвинуте, індивідуальне музичне мислення, вміє використовувати набуті знання, уміння і здібності у нових музичних завданнях, демонструє знання спеціальної музичної термінології, їх усвідомлення та міцність, уміння систематизувати, узагальнювати, аналізувати, інтерпретувати музичні твори,

		асоціювати їх з творами інших мистецтв, застосовувати здобуті знання у музичній діяльності. Має великий творчий потенціал. При виконанні програми виявляє артистичні здібності. При оволодінні новими музичними творами здатний самостійно вирішувати складні художні та технічні завдання.
	12	Учень має ґрунтовні знання в галузі музично-виконавського мистецтва, вільно та свідомо використовує спеціальну музичну термінологію у роздумах, висновках та узагальненнях щодо прослуханого або виконаного твору. Здатний виконувати складні твори світової музичної літератури на високому художньо-виконавському рівні. Має яскраві артистичні здібності. Його художнє мислення відрізняється самобутністю. Він здатний самостійно використовувати набуті знання, уміння та здібності в музичній діяльності.

Наприкінці кожного підрівня проводиться підсумковий контроль за освітніми компонентами предметів теоретичного циклу («Сольфеджіо» та «Українська і зарубіжна музичні літератури»), де визначається рівень володіння *загально-мистецькою та музично-теоретичною компетентностями*.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів мистецьких шкіл з музично-теоретичних дисциплін

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Усна відповідь учня демонструє слабо сформоване художньо-образне мислення; навички та вміння сформовані на частковому елементарному рівні. Письмова робота виконана не повністю, з великою кількістю помилок, що свідчить про відсутність елементарних навичок.
	2	Учень володіє незначною частиною тематичного матеріалу, виявляє певні вміння та навички, володіє незначною частиною спеціальної музичної термінології, словниковий запас дозволяє викласти думку на елементарному рівні. Учень виконує завдання частково на низькому рівні, що свідчить про відсутність знань більшої частини об'єму матеріалу. Письмова робота з великою кількістю помилок, які свідчать про слабо розвинений ладовий та гармонійний слух, а також про незадовільне засвоєння матеріалу.
	3	Учень знає незначну частину теоретичного матеріалу, має обмежений термінологічний та словниковий запас, виконує завдання частково, показуючи певну

		обізнаність, але необхідний об'єм матеріалу не засвоєний. Письмова робота виконана повністю, але з великою кількістю помилок. Разом з тим, в них присутні логічні моменти.
Середній	4	Учень здатний сприймати музичні твори на відносно продуктивному рівні. Застосування знань та спеціальної музичної термінології на практиці задовільне. Учень виконує всі запропоновані умови, але на дуже низькому рівні. Письмова робота виконана повністю, але значна кількість помилок знижує її якість.
	5	Учень володіє певними навичками та вміннями, але не завжди здатний виконати завдання, які потребують абстрактного художнього мислення; виявляє недостатнє знання спеціальної музичної термінології; словниковий запас небагатий; виконує всі запропоновані умови на посередньому рівні. Письмова робота виконана з помилками, але є вдалі фрагменти, які свідчать про потенційні можливості учня. Разом з тим відчувається відсутність твердих знань та навичок.
	6	Учень здатний сприймати та відтворювати значну частину музично-теоретичного матеріалу, але має слабо сформоване художнє мислення, його розповідь потребує уточнень і додаткових запитань; учень виявляє знання і розуміння основних тематичних положень, виконує всі запропоновані умови на посередньому рівні, але деякі умови виконані більш вдало. Письмова робота свідчить про вміння учні логічно мислити, але слаба техніка обумовила посередній рівень роботи.
Достатній	7	Учень здатен сприймати музично-теоретичний матеріал у повному обсязі, але робить непереконливі висновки, непослідовно викладає свої думки, допускає термінологічні помилки; виконує всі запропоновані умови на досить високому рівні, але деякі фрагменти відповіді свідчать про недостатнє засвоєння матеріалу. Письмова робота виконана досить грамотно, але є значні змістовні помилки.
	8	Учень вміє сприймати музично-теоретичний матеріал у повному обсязі, але має стандартне мислення; бракує власних висновків, асоціацій, узагальнень; недостатньо володіє спеціальною музичною термінологією; відповіді свідчать про добре засвоєння матеріалу, але у виконанні умов допущені помилки, які учень не помічав і долав з поміччю педагога. Письмова робота свідчить про гарні музичні дані, непогану техніку виконання, але наявні 2-3 змістовні

Високий		помилки.
	9	Учень виявляє глибоке засвоєння музично-теоретичного матеріалу, але допускає несуттєві неточності у відповідях та письмових роботах, які потребують зауваження чи корегування. Учень виконав всі запропоновані умови на досить високому рівні, але у відповіді зустрічались помилки. Письмова робота добре виконана, логічно та музично спрямована, але в ній є одна змістовна помилка.
	10	Учень має, міцні ґрунтовні знання, але допускає неточність у формулюваннях, спеціальній термінології, не завжди переконливо може довести свою думку щодо музичних явищ. Відповідь свідчить про повне засвоєння матеріалу, про високий рівень знань і навичок, але у відповіді зустрічаються незначні неточності, які учень долає самостійно. Письмова робота свідчить про високий музичний рівень учня, добру техніку виконання, але в роботі є незначна (змістовна) помилка.
	11	Учень володіє музично-теоретичним матеріалом у межах програми, використовує набуті знання, уміння і здібності у нових практичних завданнях, демонструє знання спеціальної музичної термінології, їх усвідомлення та міцність, уміння систематизувати, узагальнювати, аналізувати музичні явища, асоціювати їх з творами інших мистецтв, застосовувати набуті знання в практичній діяльності. Відповідь без помилок, учень засвоїв матеріал повністю, але відповідь не мала миттєвого темпу. Письмова робота виконана на високому рівні без помилок, але не містить нестандартного, оригінального рішення.
	12	Учень має свідомі знання у межах програми, здатний виконувати завдання творчо, вільно та свідомо використовувати музичну термінологію у роздумах, узагальненнях та висновках, самостійно використовує набуті знання, уміння та здібності в своїй музичній діяльності; рівень світосприйняття мистецького мислення високий. Відповідь блискуча, у хорошому темпі, що свідчить про активне, ініціативне мислення, високий художній і технічний рівень.

Учні, які наприкінці початкового (елементарного) підрівня в повному обсязі виконали вимоги до результатів навчання визначені освітньою програмою мистецької школи та здобули відповідні компетентності можуть бути рекомендованими до навчання на наступному середньому підрівні (базовому або поглибленому). Відповідно, учні середнього (поглибленого) підрівня за

результатами підсумкового контролю можуть бути рекомендованими до навчання на профільному (професійному) підрівні. На профільний (професійний) підрівень зараховуються учні, які з певних причин не вступили на навчання до закладів фахової передвищої освіти або які хочуть продовжувати здобуття початкової спеціальної музичної освіти.

ЗАГАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ, МЕТА І ДОСЯГНЕННЯ КІНЦЕВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПОЧАТКОВОГО (ЕЛЕМЕНТАРНОГО), СЕРЕДНЬОГО (БАЗОВОГО АБО ПОГЛИБЛЕНОГО) ТА ПРОФІЛЬНОГО (ПРОФЕСІЙНОГО) ПІДРІВНІВ

1. Види і мета компетентностей, що повинні бути сформованими у здобувачів мистецької освіти.

Компетентність – це комплекс знань, умінь, навичок, досвіду, розуміння, ціннісних орієнтирів, ставлень, рефлексій який мають отримати всі здобувачі мистецької освіти по закінченню кожного року навчання та наприкінці кожного підрівня, що опанували відповідну навчальну програму і вміють реалізовувати його на практиці. Компетентність є кінцевим результатом навчання здобувача на певному підрівні і визначає його здатність здійснювати подальше навчання на наступному підрівні. Необхідні набуті компетенції визначаються навчальною програмою кожного класу.

Основними початковими професійними компетентностями є знання основних епох національного та світового мистецтва, розуміння закономірностей їх походження та розвитку, знання найбільш яскравих представників мистецьких епох, їх творчого доробку та внеску в розвиток українського, загальноєвропейського та світового мистецтва; уміння спілкуватися на теми мистецтва, розпізнавати та застосовувати мистецькі стилі, техніки, форми, читати, відтворювати, інтерпретувати та створювати мистецькі тексти; виконувати твори мистецтва та створювати їх, формувати художні образи в процесі виконання (відтворення або створення) творів мистецтва; демонструвати свої досягнення публічно, володіти культурою мистецького виступу, бути здатним до виконавства в мистецькому колективі.

1.1. Загальна інтегрована компетентність

1.1.1. Загальна інтегрована компетентність на початковому (елементарному) підрівні передбачає здатність здобувача до самостійного опанування нескладного матеріалу та продовження навчання за фахом за навчальною програмою з обраного виду мистецтва середнього підрівня початкової спеціальної мистецької освіти (базового або поглибленого спрямування) або за фахом спорідненого виду мистецтва (спеціалізацією).

1.1.2. Загальна інтегрована компетентність на середньому підрівні базового спрямування передбачає зацікавленість здобувача в опануванні музичного мистецтва, здатність до самостійного опанування матеріалу середньої складності відповідно програмним вимогам, самостійний пошук інформації, самоконтроль здобуття результатів в процесі навчання.

1.1.3. **Загальна інтегрована компетентність на середньому підрівні поглибленого спрямування** передбачає стійкий інтерес до музичного мистецтва, його пізнання та практичного засвоєння, самостійний пошук додаткової інформації по матеріалам навчання. Здобувач здатен самостійно опановувати навчальний матеріал відповідної складності (за програмними вимогами), контролювати процес здобуття необхідних результатів, давати об'єктивну оцінку власним творчим результатам, підготовлений до подальшого навчання та опанування мистецьких практик на професійному підрівні.

1.1.4. **Загальна інтегрована компетентність на профільному (професійному) підрівні** – здатність і готовність застосовувати набуті знання і уміння в професійній мистецькій діяльності, самостійно працювати з музичним матеріалом. Результатом кінцевої загальної інтегрованої компетентності є набутий досвід пізнавальної діяльності, що виражений у формі знань, досвіду самостійного професійного самовдосконалення, творчої діяльності, здійснення емоційно-ціннісних ставлень у формі особистісних та професійних орієнтацій.

1.2. Загальна мистецька компетентність

1.2.1. **Загальна мистецька компетентність на початковому (елементарному) підрівні** спрямована на володіння здобувачем основними мистецькими поняттями, знання видів мистецтва, естетичних категорій тощо. Основними загально мистецькими компетентностями є знання та вміння аналізувати та оцінювати ключові досягнення національного та світового мистецтва, мистецькі традиції свого народу, розуміння культурного розмаїття. Здобувач повинен демонструвати зацікавленість, ініціативність, здатність розпізнавати естетичні категорії та застосовувати їх при оцінюванні творів мистецтва, культурно-мистецьких заходів, навколишнього середовища, вміти висловлювати свої думки, образно мислити, творчо підходити до виконання завдань як при самостійній роботі так і при колективній.

1.2.2. **Загальна мистецька компетентність на середньому підрівні базового спрямування** дає змогу розрізняти естетичні категорії та жанри окремих видів мистецтв, проявляти здатність до розуміння проявів культурного різноманіття; вміти спілкуватися на теми мистецтва державною мовою.

1.2.3. **Загальна мистецька компетентність на середньому підрівні поглибленого спрямування** передбачає всебічну культурну ерудованість, вміння знаходити причинно-наслідкові зв'язки між мистецьким явищем, особистістю його автора та культурно-історичним контекстом, зацікавленість в процесах сучасного мистецького простору, ініціативна участь у мистецьких подіях різного напрямку, розуміння взаємодії різних видів мистецтва (музики та літератури, музики та театру, музики та живопису тощо).

1.2.4. **Загальна мистецька компетентність на профільному (професійному) підрівні** виявляється в обізнаності в галузі різних видів мистецтва, володінні дослідницько-аналітичним апаратом, взаємодії з суміжними видами мистецтв в своїй творчості, здатності виявляти естетичне ставлення до світу в різних сферах людської діяльності.

1.3.Музично-теоретична компетентність

1.3.1. Музично-теоретична компетентність **на початковому (елементарному) підрівні** передбачає опанування основних теоретичних засад музичного мистецтва (ладових, метроритмічних, гармонічних категорій тощо); знання фундаментальних жанрів, форм, стилів, засобів художньої виразності музичного мистецтва. Володіння базовою професійною термінологією (понятійним апаратом).

1.3.2. Музично-теоретична компетентність **на середньому підрівні базового спрямування** передбачає розширення та поглиблення знань основних теоретичних засад музичного мистецтва а також його фундаментальних жанрів, форм, стилів, засобів музичної виразності; вміння аналізувати музичний твір за вищезазначеними категоріями, знаходити причинно-наслідкові зв'язки між певними елементами музичного мистецтва (форма – зміст, програма твору – засоби музичної виразності тощо).

1.3.3. Музично-теоретична компетентність **на середньому підрівні поглибленого спрямування** – здатність до дослідження явищ і складників музичного мистецтва, усвідомлене сприйняття творів професійного музичного мистецтва різних епох та музичного фольклору; розширення володіння тезаурусом (спеціальною термінологією) музичного мистецтва; аналіз засобів музичної виразності та структурних елементів музичної мови з метою всебічного розвитку музичного слуху та подальшого усвідомленого виконання музичних творів; удосконалення використання засобів музичної мови.

1.3.4. Музично-теоретична компетентність **на профільному (професійному) підрівні** – дослідження явищ та складників музичного мистецтва. Активне застосування в практичній діяльності набутих музично-теоретичних компетентностей та власна творчість. Володіння методикою викладання музичних предметів на початковому (елементарному) та середньому (базовому) підрівні.

1.4. Музично-виконавська компетентність

1.4.1. Музично-виконавська компетентність **на початковому (елементарному) підрівні** спрямована на формування виконавського апарату, знання основних засобів звуковидобування, засвоєння правильної постанови виконавського апарату. Метою компетентності є гра на музичному інструменті або сольний спів в межах, передбачених навчальною програмою з фаху (основні апікатурні формули, поняття про динаміку та її відтворення на інструменті або голосом, розвиток музичного слуху інтонування на інструменті або голосом тощо); виконання програмних мистецьких творів з відповідним ступенем артистизму, емоційності та музикальності.

1.4.2. Музично-виконавська компетентність **на середньому підрівні базового спрямування** націлена на розвиток та вдосконалення технічних можливостей виконавського апарату (згідно з навчальною програмою); формування розвинутого музичного мислення в процесі виконавського інтонування музичного твору відповідно до задуму автора; виконання творів

різних жанрів відповідного рівня складності з усвідомленою взаємодією їх технічної та художньої складових.

1.4.3. Музично-виконавська компетентність **на середньому підрівні поглибленого спрямування** демонструє технічне, художньо-переконливе відтворення образно-емоційного змісту творів, що виконуються; добирання доцільних засобів музичної виразності, спираючись на власний музично-слуховий контроль, самостійне опрацювання нотного тексту з листа.

1.4.4. Музично-виконавська компетентність **на профільному (професійному) підрівні** націлена на можливість власної інтерпретації музичного твору, його швидкого ескізного охоплення та досконалого концертного виконання. Музично-виконавська компетентність на професійному підрівні формує і розвиває виконавсько-педагогічні компетентності, здатність застосовувати музично-виконавські компетентності у навчальній, педагогічній та концертно-виконавській діяльності, знання педагогічного репертуару.

1.5. Компетентність колективної взаємодії в мистецтві

1.5.1. Компетентність колективної взаємодії в мистецтві **на початковому (елементарному) підрівні** – виконання програмних творів в ансамблі, хорі, оркестрі; усвідомлення ролі та відповідальності кожного учасника колективу в досягненні спільної мети та результату.

1.5.2. Компетентність колективної взаємодії в мистецтві **на середньому підрівні базового спрямування** передбачає здатність творити та демонструвати свої здібності в мистецькому колективі; виконання програмних творів в ансамблі, оркестрі, хорі; усвідомлення ролі та відповідальності кожного учасника колективу в досягненні спільного результату.

1.5.3. Компетентність колективної взаємодії в мистецтві **на середньому підрівні поглибленого спрямування** веде до вдосконалення навичок ансамблевої гри; виступів у різних формах музичних колективів в якості соліста, концертмейстера групи; ініціативності в мистецькому колективі; стабільної концертно-виконавської практики в якості учасника музичного колективу.

1.5.4. Компетентність колективної взаємодії в мистецтві **на профільному (професійному) підрівні** удосконалює роль учасника мистецького колективу; підіймає на високий рівень навички читки з листа; спонукає до перфектного виконання сольних партій; дає можливість власній інтерпретації образного змісту музичного твору і власної партії.

1.6. Компетентність з публічного мистецького виступу

1.6.1. Компетентність з публічного мистецького виступу **на початковому (елементарному) підрівні** передбачає культуру публічного мистецького виступу; охайний та доцільний зовнішній вигляд, настрій; сміливість та готовність виступати перед аудиторією.

1.6.2. Компетентність з публічного мистецького виступу **на середньому підрівні базового спрямування** веде до високої культури публічного мистецького виступу; розвиває зосередженість, позитивний настрій,

упевненість відповідно до концертної комунікативної ситуації; готовність виступати перед аудиторією; бажання демонструвати власні виконавські досягнення.

1.6.3. Компетентність з публічного мистецького виступу **на середньому підрівні поглибленого спрямування** спонукає до бездоганного виконання програми під час концертного виступу, бажання виступати на публіці, формування стресостійкості на сцені та сценічної харизми.

1.6.4. Компетентність з публічного мистецького виступу **на профільному (професійному) підрівні** передбачає постійну виконавську, концертну практику; самостійну організацію концертних виступів; грамотне формування програми; досвід сольних концертів.

2. Очікувані результати навчання у здобувачів початкового (елементарного), середнього (базового та поглибленого спрямування) та профільного (професійного) підрівнів початкової спеціалізованої мистецької освіти.

Результати навчання зосереджені та тому, яких компетентностей (досвіду, знань, навичок, понять, рефлексій, ставлень) досяг та продемонстрував здобувач мистецької освіти після завершення навчання на кожному підрівні.

Освітня програма з музичного мистецтва сформувала шість основних мистецьких компетентностей:

I. ЗАГАЛЬНА ІНТЕГРОВАНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ	
Підрівень	Очікувані результати навчання
Початковий (елементарний)	Здобувач здатний самостійно опановувати нескладний новий матеріал. Може продовжити навчання за фахом за навчальною програмою з музичного мистецтва середнього (базового або поглибленого) підрівня початкової мистецької освіти або за спорідненим видом мистецтва (спеціалізацією).
Середній (базовий)	Здобувач виявляє стійке зацікавлення музичним мистецтвом, прагне постійного розширення та удосконалення засвоєних навичок і вмінь. Демонструє володіння програмним репертуаром. Самостійно виконує навчальні завдання, розбирає та виконує напам'ять програмні музичні твори. Об'єктивно оцінює результати своєї навчальної діяльності. З розумінням ставиться до зауважень, вміє виправляти помилки. Бере участь в учнівських конкурсах. Спілкується державною мовою в групі, колективі, з викладачем (концертмейстером).
Середній (поглиблений)	Здобувач переконливо формує свою точку зору, оригінально та нестандартно мислить. Виявляє дослідницький інтерес до історії та теорії мистецтв взагалі та музики зокрема. Має бажання і достатні компетентності, що дозволяють продовжити навчання за фахом за навчальною програмою з музичного мистецтва професійного підрівня.
Профільний (професійний)	Здобувач має високий рівень творчого застосування мистецьких знань, вмінь та навичок, аналізує твори мистецтва та узагальнює спостереження, вільно орієнтується у музичному

	матеріалі. Має навички викладання музичних дисциплін для здобувачів елементарного та середнього (базового) підрівнів. Досліджує явища історії та теорії мистецтв та музики.
II. ЗАГАЛЬНА МИСТЕЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ	
Підрівень	Очікувані результати навчання
Початковий (елементарний)	Здобувач демонструє знання та розуміння понять «мистецтво», «культура», основних естетичних категорій, видів мистецтва, жанрів українського народного мистецтва та мистецтва етносів України. Демонструє знання та розуміння проявів культурного розмаїття. Називає види та жанри різних видів мистецтва, різновиди мистецьких творів. Спілкується на теми мистецтва в межах навчальних програм державною мовою.
Середній (базовий)	Здобувач демонструє загальний рівень культури, знання найважливіших явищ історії суспільства та мистецтва. Визначає знакові твори світового та українського мистецтва, їх авторів, жанр та стиль.
Середній (поглиблений)	Здобувач демонструє високу мистецьку ерудицію, знання і розуміння найважливіших явищ історії суспільства та мистецтва (живопис, література, архітектура, театр). Знає та вміє аналізувати знакові твори світового та українського мистецтва, їх автори, жанр, стиль, образну виразність. Знаходить та розуміє зв'язок і взаємовплив видів мистецтва в різних епохах (музика-живопис, музика-література тощо).
Профільний (професійний)	Здобувач виявляє глибокі і повні знання історії мистецтв, вміє знаходити суспільно-історичні та загальнокультурні чинники, які визначили розвиток західноєвропейської та української культури, має всебічну мистецьку ерудицію, вільно висловлює власні судження, орієнтується у спеціальній мистецтвознавчій термінології.
III. МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ	
Підрівень	Очікувані результати навчання
Початковий (елементарний)	Здобувач називає види та жанри академічного та народного музичного мистецтва, різновиди, форми музичних творів, засоби музичної виразності, їх характерні риси, відмінності. Демонструє володіння музичною грамотою (усно та письмово). Записує одноголосний музичний диктант. Читає з листа незнайомі музичні тексти на рівні, передбаченому навчальною програмою. Підбирає на слух прості знайомі мелодії без акомпанементу.
Середній (базовий)	Здобувач знає видатних представників українського та світового музичного мистецтва різних епох (їх творчі портрети, стислий огляд творчості, окремі знакові твори), виявляє розуміння зв'язку їх творчості з історичною епохою та загальними рисами мистецького стилю (бароко, класицизм, романтизм, модернізм, сучасність). Розуміє художню виразність музичних творів завдяки теоретичному та практичному засвоєнню базових елементів музичної мови: вміє термінологічно характеризувати, будувати, інтонувати, грати

	на інструменті, визначати на слух та аналізувати лади, інтервали, акорди, ритмічні фігури, структурні елементи музичної мови; вміє розрізняти й визначати музичний розмір, темп і динаміку; володіє технікою тактування в простих і складних розмірах (в межах, передбачених навчальною програмою предмету «Сольфеджіо»). Має поняття про тональну систему музики (кварто-квінтове коло), транспонування. Володіє навиком співу нот з листа. Вміє записувати одноголосну мелодію (знайому та незнайому) відповідного рівня складності на слух. Виявляє розуміння особливостей різних музичних жанрів та форм, наводить приклади з творів українських та зарубіжних композиторів. Володіє основами елементарного аналізу музичного твору (визначає характер, художні образи твору, фіксує їх видозміни протягом твору; визначає лад, тональність, вивчені інтервали, акорди, фактуру; музичні форми). Демонструє творчі навички: створення мелодії з використанням певних особливостей ладу, тональності, ритмічного малюнку, інтервалів, акордів, жанрових ознак тощо; дописування другого голосу чи підголоску, гармонічного супроводу; підбирає мелодії по слуху.
Середній (поглиблений)	Здобувач пише одноголосний диктант з рухом по акордам, хроматизмами, відхиленнями. Відчуває та фіксує ритмічні особливості – ноти з крапкою, шістнадцяті, прості види синкоп, тріолі, паузи тощо. Орієнтується (визначає на слух окремо і в невеликих послідовностях, визначає в музичних творах, будує та грає на фортепіано в тональності або від окремого звуку вгору та вниз): в мажорних гамах (3-х видів) та мінорних гамах (3-х видів), хроматичних, старовинних діатонічних ладах та ладах народної музики; інтервалах (діатонічних, тритонах з розв'язанням на ступенях натурального та гармонічного мажору та мінору, характерних інтервалах з розв'язанням в гармонічних ладах); головних тризвуках та їх оберненнях, зменшеному та збільшеному тризвуку з розв'язанням; домінант септакорді (Д7) та його оберненнях з розв'язанням, септакордах VII ступеня з розв'язанням, септакорді II ступеня (П7). Співає з листа з тактуванням у розмірах 2/4, 3/4, 4/4 та 6/8 одно тональні мелодії з хроматизмами, відхиленнями в тональності I ст. спорідненості, що містять ритмічні труднощі: ноти з крапкою, паузи, заліговані ноти, синкопи, тріолі, шістнадцяті у різних групах. Демонструє творчі навички: створення мелодій із включенням окремих елементів інтервалів, акордів, ритмічних груп; створення 2-го речення до даного 1-го та спів його з назвою нот; підбір акомпанементу або 2-го голосу до даної мелодії. Здобувач повинен демонструвати знання: фортепіанної клавіатури, назви октав, літерного позначення звуків, тривалостей, пауз, нот в скрипковому та басовому ключах; основних видів метру та розміру; темпів та їх позначення; паралельних, однойменних,

	енгармонічно-рівних та споріднених тональностей. Знає життєвий і творчий шлях видатних композиторів епохи бароко, класицизму, романтизму, модернізму, сучасності (згідно з навчальною програмою з предмету «Зарубіжна та українська музичні літератури»); аналізує музичні твори за стилем, жанром, формою, засобами музичної виразності; за фрагментом відомого музичного твору визначає його автора, жанр, назву твору, частину/розділ; характеризує образний зміст головного тематизму; проявляє знання ключових особливостей музичних жанрів та музичних форм, що зустрічаються в програмних творах, музикознавчих термінів, народнопісенної творчості; вміє зіграти чи заспівати головні теми творів, що аналізуються.
Профільний (професійний)	Здобувач демонструє навички: запису двоголосного диктанту середнього ступеня складності, переважно поліфонічного складу з інтонаційними труднощами (стрибки по нестійких ступенях ладу, хроматизми, синкопи, тріолі, дуолі тощо, тональні відхилення і модуляції в межах першого ступеня спорідненості); гармонізації мелодії в формі періоду з використанням діатонічних акордових елементів; сольфеджування та слухового аналізу вищезазначених елементів; спів з листа одноголосного фрагменту, слуховий гармонічний аналіз уривку відомого музичного твору, обсягом від одного речення до періоду з відхиленнями та модуляціями; гри модуляційної побудови в формі періоду за даним тональним планом (гармонізувати заданий уривок мелодії або бас в обсязі одного речення та імпровізувати друге, модулююче речення; гри секвенції (одної з трьох різновидів: діатонічної, хроматичної, транспонууючої) на мотив з 2-4 акордів (4–5 ланок). Здобувач бездоганно орієнтується в хронології історичних епох, умовах формування художніх стилів та напрямків в мистецтві, професійно характеризує художні явища певної епохи як стійку систему стильових ознак. Демонструє високий ступінь музикознавчої та загальної мистецтвознавчої ерудиції, глибокі знання музичної (художньої та наукової) літератури, вільне користування професійною термінологією. Дає розгорнуті, глибоко обґрунтовані, логічно-структуровані відповіді. Володіє всіма необхідними знаннями та навичками в повному обсязі (згідно з освітньою програмою з музичного мистецтва). Має розвинуте та оригінальне музичне мислення, досконалі слухові здібності. Демонструє вільне читання з листа, безпомилкове та творче виконання гармонічних завдань на фортепіано, повне розуміння гармонічного руху в запропонованих для слухового аналізу художніх творах.
IV. МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ	
Підрівень	Очікувані результати навчання
Початковий (елементарний)	Здобувач демонструє володіння технікою гри на інструменті (співу) в межах, передбачених навчальною програмою

	відповідного предмету. Чисто інтонує, виконує програмні мистецькі твори з відповідним характером, розуміє всі засоби музичної виразності в ньому.
Середній (базовий)	Під час гри на інструменті (або сольного співу) здобувач демонструє добре організований та відповідно розвинений виконавський апарат. Демонструє культуру звуковидобування, звукоутворення та усвідомленого інтонування на основі постійного слухового контролю. Проявляє належний рівень виконавської техніки. Втілює художній образ музичного твору з усвідомленим застосуванням визначених засобів музичної виразності. Під час гри демонструє розуміння стилістичних особливостей твору через відповідне емоційне включення та виконавську техніку. Виконує твори різного характеру, жанру, форми з усвідомленим узгодженням їх технічної та художньої складових (в межах, передбачених навчальною програмою предмету «Музичний інструмент», «Сольний спів»).
Середній (поглиблений)	Здобувач має високий технічний рівень, розвинуте музичне мислення, розуміння та втілення стильових особливостей твору; високий рівень творчого самовираження, власну інтерпретацію музичного твору, яку може обґрунтувати. Демонструє влучну характеристику тем, образного строю і стилістичних рис творів, що виконуються.
Профільний (професійний)	Здобувач демонструє віртуозний технічний рівень виконавської майстерності. З однаковим рівнем професіоналізму виконує твори різних історичних музичних стилів та жанрів, зокрема поліфонічний твір імітаційного складу, твір великої форми (соната або варіації), твір вільної форми або цикл п'єс одного автора, віртуозні етюди, твори українських композиторів, твори сучасних композиторів. Добре володіє навичками виконання творів з листа. Орієнтується в основних питаннях методики навчання гри на інструменті.
V. КОМПЕТЕНТНІСТЬ КОЛЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В МИСТЕЦТВІ	
Підрівень	Очікувані результати навчання
Початковий (елементарний)	Здобувач виконує програмні твори в ансамблі, хорі. Демонструє розуміння ансамблевого виконавства та ролі кожного учасника колективу в досягненні спільного результату.
Середній (базовий)	Здобувач виконує програмні твори у колективі (ансамблі, оркестрі, хорі) з учнями свого або інших фахів; усвідомлює загальний художній образ, характер музичного твору та роль окремої виконуваної партії у спільному результаті колективного музикування. Узгоджує та координує власні виконавські дії з іншими учасниками ансамблю. Демонструє розуміння своєї ролі у виконавському колективі та особистої відповідальності за спільний результат виконання.
Середній	Здобувач виконує програмні твори у колективі (ансамблі,

(поглиблений)	оркестрі, хорі) з учнями свого або інших фахів; має сольні партії або є концертмейстером групи; бере участь в обговоренні інтерпретації загального художнього образу, характеру музичного твору та ролі окремої партії у спільному результаті колективного музикування. Узгоджує та координує власні виконавські дії з іншими учасниками ансамблю. Демонструє розуміння важливості своєї ролі у виконавському колективі та особистої відповідальності за спільний результат виконання. Сумлінно готується до репетицій та виступів, підтримує учасників колективу, уникає або нівелює конфліктні ситуації.
Профільний (професійний)	Здобувач демонструє взаємоповагу до учасників колективу, добре розуміння вимог керівника, диригента, концертмейстера групи, ініціативність в спільній роботі над програмою, швидко та якісно опановує новий музичний матеріал; має сольні партії або є концертмейстером групи. Переконливо пропонує керівнику власну трактовку фразування або звучання своєї партії. Бездоганно виконує сольні епізоди, володіє «оркестровими складнощами». Має бездоганні навички читки з листа. Дотримується строгої дисципліни в колективі під час робочого процесу.
VI. КОМПЕТЕНТНІСТЬ З ПУБЛІЧНОГО МИСТЕЦЬКОГО ВИСТУПУ	
Підрівень	Очікувані результати навчання
Початковий (елементарний)	Здобувач проявляє сміливість та готовність виступати перед аудиторією. Виступає публічно із задоволенням. Демонструє культуру публічного мистецького виступу (зовнішній вигляд, поведінка). Бере участь в шкільних концертах та конкурсах.
Середній (базовий)	Здобувач дотримується сценічної культури у поведінці та зовнішньому вигляді. Демонструє виконавську майстерність на сцені, захоплення процесом виконання. Впевнено виступає перед аудиторією, володіє артистичною свободою та вмінням демонструвати виконавські емоції відповідно до художнього образу та авторського задуму музичного твору. Володіє сценічною витримкою, у випадку помилки не втрачає контроль над ситуацією та продовжує виступ. Бере участь в районних та міських культурних заходах – концертах, конкурсах, фестивалях, майстер-класах тощо.
Середній (поглиблений)	Здобувач бездоганно володіє концертною програмою, має бажання виступати на публіці, проявляє ініціативу, стресостійкість. Орієнтується в обставинах, що змінюються на сцені, швидко і спокійно знаходить вихід з незапланованих, форс-мажорних ситуацій. Володіє навиками конферансу, сценічною харизмою та відповідним зовнішнім виглядом. Бере участь у міських, всеукраїнських та міжнародних мистецьких заходах.
Профільний (професійний)	Здобувач має великий досвід публічних виступів на міських, всеукраїнських та міжнародних сценах, постійну виконавську, концертну практику. Є лауреатом міських, всеукраїнських та міжнародних конкурсів. Проявляє ініціативу в організації

	концертних виступів, грамотному формуванні програми. Має досвід сольних концертів. Володіє навичками імпровізації, інтерактивного спілкування з аудиторією. Орієнтується в організаційних моментах мистецького заходу (афіші, програмки, обслуговування сцени тощо). Враховує специфіку аудиторії того чи іншого мистецького заходу. Отримує задоволення від публічних виступів.
--	--

Конкретні очікувані результати навчання учнів, які відображають набуття ними компетентностей, визначених освітньою програмою, визначаються навчальними програмами з предметів.

Зміст освітньої програми конкретизується в Річному плані роботи, який приймається педагогічною радою закладу та затверджується директором мистецької школи.

Структура навчального року затверджується наказом керівника закладу.

3. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, НАВЧАЛЬНЕ ТА ТЕХНІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ, ІНШІ РЕСУРСИ, ЩО НЕОБХІДНІ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗДОБУВАЧІВ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з таких компонентів:

- **Кадрове забезпечення освітньої діяльності** полягає в формуванні системи підбору педагогічних кадрів у мистецьких школах за такими критеріями: професіоналізм, відповідна фахова або педагогічна освіта, наявність педагогічних та творчих здібностей, внутрішня потреба до вдосконалення своєї фахової компетентності, високі моральні якості та професійна етика. Посаду викладача може обіймати особа, яка має фахову передвищу або вищу музичну освіту, належний рівень професійної підготовки, відповідну педагогічну кваліфікацію; яка здатна забезпечити результативність та якість своєї роботи; фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в закладі. Посаду концертмейстера може обіймати особа, яка має фахову передвищу або вищу музичну освіту, належний рівень професійної підготовки, відповідну педагогічну кваліфікацію, високий рівень володіння навчальним репертуаром. Концертмейстер повинен розуміти специфіку та прийоми супроводу виступу учнів та творчих колективів, а також прагнути досягти творчого контакту з викладачем та учнем під час проведення освітнього процесу і концертних виступів.

- **Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності** передбачає наявність комплексу методичних матеріалів, необхідних для провадження освітнього процесу: навчального плану, навчальних програм з предметів, робочих навчальних планів з музично-теоретичних дисциплін, індивідуальних планів учнів (індивідуальна освітня траєкторія), робочих навчальних програм викладачів, репертуарних списків тощо, які відповідають змісту освітньої програми, підручників, навчальних та навчально-методичних посібників, авторських методичних розробок, методичних рекомендацій, індивідуальних завдань, збірників ситуаційних завдань (кейсів), комп'ютерних презентацій, ілюстративних матеріалів, фото-фоно- та відео хрестоматій, довідкової та іншої

навчальної літератури відповідно до змісту навчальних програм, комплексів для проведення контрольних заходів (для теоретичних дисциплін) та методів і критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.

- **Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності** передбачає наявність відповідних приміщень (навчального корпусу) для провадження освітнього процесу з необхідним набором основних технічних засобів, музичних інструментів, обладнаних класів (аудиторій) для колективного музикування, приміщень для педагогічних працівників, службових та допоміжних приміщень, які забезпечені навчальними та офісними меблями, комп'ютерною технікою, використання яких передбачають навчальні дисципліни, а також підсобні (санітарно-побутові) приміщення та засоби, відповідно до типового переліку обладнання.

- **Якість освітнього процесу** полягає в здійсненні моніторингу навчально-методичного рівня проведення викладачем уроків, аналіз ефективності використання існуючих та впровадження в освітній процес різноманітних сучасних художньо-педагогічних методів, підходів та інструментів.

- **Виконання законодавства щодо ведення освітнього процесу державною мовою** передбачає контроль в межах повноважень керівником та керівниками структурних підрозділів закладу виконання під час здійснення освітнього процесу нормативних актів щодо всебічного розвитку та функціонування української мови як державної, забезпечення ведення документації, оформлення наочності, організації та проведення творчих заходів, урочистостей, оформлення у мистецьких школах класів наочної агітації написами державною мовою, наявність символів держави.

- **Моніторинг досягнення здобувачами результатів навчання (компетентностей)** – безперервне відстеження результатів навчання учнів, їх прогнозування та коригування на основі педагогічних методів та прийомів для засвоєння учнями компетентностей, необхідних для досягнення навчальної мети. Моніторингові дослідження навчальних досягнень учнів на шкільному рівні проводяться шляхом поточного та підсумкового контролю якості засвоєння знань, рекомендаціями щодо їх проведення та передбачають збирання первинних даних, аналіз та оцінку досягнень учнями результатів навчання (компетентностей), формування та ведення бази даних, завдань, тестів, виступів, іншого інструментарію для оцінки якості освітньої діяльності мистецьких шкіл та (або) якості початкової мистецької освіти та визначення якості та ефективності роботи педагогічних працівників. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової мистецької освіти всіх підрівнів, вчасно приймати необхідні педагогічні рішення стосовно опанування нормативного змісту та підвищення якості здобування освіти в мистецькій школі.

- **Моніторинг відвідування здобувачами уроків, передбачених робочим навчальним планом та завершення повного курсу навчання** – система заходів контролю за відвідуванням учнями уроків, виконанням навчальних планів та навчальних програм початкової спеціалізованої мистецької освіти із застосуванням різноманітних методів та форм підвищення мотивації учнів до

навчання, що проводиться з метою забезпечення конституційного права громадян на здобуття та завершення повного курсу навчання в мистецькій школі.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості початкової мистецької освіти передбачають здійснення у мистецьких школах таких процедур та заходів:

- удосконалення освітньої діяльності;
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням освітньої програми - навчальних планів та навчальної програми з предмета, якістю знань, умінь та навичок здобувачів мистецької освіти, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- збереження, а при можливості, збільшення контингенту учнів;
- створення необхідних умов для підвищення кваліфікації, фахового професійного рівня педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів та інформаційних систем для ефективного управління та організації освітнього процесу;
- забезпечення публічного висвітлення інформації про освітню діяльність мистецької школи.

Мистецька школа оприлюднює затверджену педагогічною радою школи освітню програму та Робочий навчальний план на власному веб-сайті або на веб-сайті засновника(ів) або органу управління.

Освітня програма початкової спеціалізованої мистецької освіти з напрямку «Музичне мистецтво» Комунального закладу «Золотоніська школа мистецтв» складена з урахуванням регіональних особливостей та на основі Наскрізної освітньої програми авторів-укладачів:

Бабенко Марія Олександрівна – викладач теоретичних дисциплін Київської дитячої музичної школи №12.

Жданько Ірина Андріївна – кандидат мистецтвознавства, викладач вищої категорії, завідувача музично-теоретичним відділом Київської дитячої музичної школи №12.

Іващенко Сергій Володимирович – директор Київської дитячої музичної школи №12, викладач-методист, спеціаліст вищої категорії.

Охріменко Єлизавета Степанівна – заступник директора з навчальної роботи Київської дитячої музичної школи №12, викладач-методист, спеціаліст вищої категорії.

Шаліт Олександр Григорович – директор Київської дитячої музичної школи №35, заслужений працівник культури України, голова громадської організації «Всеукраїнська рада директорів закладів початкової мистецької освіти», викладач-методист, спеціаліст вищої категорії.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА З НАПРЯМУ «ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО»
КЗ «Золотоніська школа мистецтв»
Рівень освіти – початкова мистецька освіта
Підрівень – елементарний

Освітня програма з хореографічного мистецтва розроблена відповідно до п. 7 ст. 21 Закону України «Про освіту», статті 16 Закону України «Про позашкільну освіту», «Концепції сучасної мистецької школи», що затверджена наказом Міністерства культури України від 20.12.2017 №1433.

Згідно з Концепцією сучасна мистецька школа – це заклад, де особистість має можливість розвинути мистецькі здібності, набуті початкові професійні, у тому числі виконавські компетентності, естетичний досвід та ціннісні орієнтири завдяки активній мистецькій діяльності.

Сучасна мистецька школа – осередок творчого розвитку особистості, фундаментальна ланка підготовки професійного митця та центр культурно-естетичного життя громадян України.

В основу освітньої програми покладено роз'яснення Мінкультури від 16.07.2019 щодо деяких питань здійснення освітньої діяльності в мистецьких школах: **«Здійснення освітньої діяльності за власними освітніми програмами (елементарного підрівня або наскрізні) початкової мистецької освіти (за видами мистецтв), розробленими без урахування типових освітніх програм.**

Освітня програма розроблена Комунальним закладом «Золотоніська школа мистецтв». Вона є власною освітньою програмою. Власна освітня програма встановлює вимоги до часу, змісту і обсягу освітньої підготовки учнів відповідно до фахового спрямування та створена з урахуванням регіональних особистостей та фінансово-матеріальної спроможності закладу.

Освітня програма визначає:

- вимоги до осіб (учнів), які можуть розпочати навчання за цією програмою
- загальний обсяг навчального навантаження
- перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність
- очікувані результати навчання здобувачів освіти

Освітня програма закладу початкової мистецької освіти передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової освіти. Згідно Національної рамки кваліфікацій, результати навчання – це компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які набуває та/або здатна продемонструвати особа після завершення навчання. Згідно Закону України «Про освіту». Результати

навчання – це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

I. Загальні положення

Освітня програма елементарного підрівня початкової мистецької освіти з хореографічного мистецтва спрямована на здобуття, виявлення та розвиток їх хореографічних здібностей і талантів, у тому числі, з раннього віку, формування компетентностей (знань, умінь, навичок, розуміння, ставлення), необхідних для творчої саморсалпації та можливого вибору професії у сфері хореографічного мистецтва.

Освітня програма – це основний документ, який визначає загальний нормативний зміст та основні засади й підходи до організації навчання на елементарному підрівні початкової хореографічної освіти. Програма визначає мету навчання, перелік освітніх компонентів (навчальних дисциплін та контрольних заходів), їх логічну послідовність та обсяг, що забезпечує набуття учнями обов'язкових результатів навчання.

Опанування програми дає можливість застосовувати набуті в процесі навчання компетентності в своєму повсякденному житті, а також, продовжити здобуття початкової хореографічної освіти на базовому (середньому) підрівні початкової мистецької освіти загально мистецького або початкового професійного спрямування.

Освітня програма визначає види навчальних занять, форми та засоби поточного і підсумкового контролю та рекомендації щодо їх проведення, а також загальні підходи до оцінювання рівня досягнення учнями обов'язкових результатів навчання.

Мета освітньої програми - узагальнення та систематизація нормативного змісту навчання в логічній послідовності для досягнення учнями визначених нормативних результатів навчання шляхом застосування комплексу музично-педагогічних методів, підходів та інструментів.

Освітня програма побудована із урахуванням таких принципів:

- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів;
- доступності та практичної спрямованості змісту навчання;
- наступності і перспективності навчання;
- логічної послідовності опанування змісту і достатності обсягу навчання та освітніх компонентів для набуття учнями нормативних результатів навчання;
- надання можливості для адаптації до індивідуальних особливостей, потреб та інтересів учнів.

Мета опанування нормативного змісту програми - формування н учнів початкових теоретичних, теоретико-практичних, практичних, виконавських компетентностей з танцю, виховання естетичного ставлення до хореографічного мистецтва, опанування учнем/ученицею основ хореографічної культури і виконання ним/нею танцювальних елементів та їх образно-

комбінованих форм відповідно до віку з належним ступенем емоційної, художньої та пластичної виразності, набуття естетичного досвіду і ціннісних орієнтацій через долучення до кращих зразків національної та світової хореографії та інших видів мистецтва, традицій українського танцювального виконавства, що забезпечується шляхом опанування освітніх компонентів, передбачених типовою освітньою програмою.

Зміст навчання за освітньою програмою базується на запровадженні більш сучасної та ефективної системи навчання мистецтву танцю, дитиноцентризмі (людиноцентризмі), що виявляється в можливості врахування та задоволення індивідуальних потреб кожного учня/учениці в загальному процесі навчання, в набутті теоретичних, теоретико-практичних та виконавських компетентностей в хореографічному мистецтві, створенні умов для професійної художньо-творчої самореалізації, модернізації змісту початкової мистецької освіти і розширення функцій мистецьких шкіл, а також академічних свобод учасників освітнього процесу.

Загальна тривалість навчання за освітньою програмою початкового (елементарного) підрівня для дітей, які розпочинають навчання в 6-7 років складає – 4 роки¹⁴, для дітей, які розпочинають навчання в мистецькій школі у віці 8-9 років передбачено скорочений (інтенсивніший) курс програми початкового (елементарного) підрівня, який триватиме 2 роки. Освітня програма елементарного підрівня спрямована на виявлення та розкриття творчих здібностей учнів, виховання в них первісного розуміння мистецьких процесів, а також якісне оволодіння на початковому етапі обраною спеціалізацією. **Рекомендований вік здобувачів для вступу до мистецької школи – 6-7 років.**

Діти з особливими освітніми потребами (інклюзивне навчання)¹⁵ можуть розпочинати здобуття початкової освіти елементарного підрівня за інших умов. **Під час вступного іспиту до напрямку «Хореографічне мистецтво»** (у разі проведення конкурсних іспитів) дитина демонструє виконання маршу по колу, повторює за екзаменатором нескладний ритм, демонструє фізичні дані. Екзаменаційна комісія мистецької школи може конкретизувати ці або визначати інші вимоги до вступників.

Вступна комісія може за пропонувати здобувачеві іншу спеціалізацію, якщо, на її думку, психофізичні дані дитини дозволяють досягти кращих успіхів та компетентностей в альтернативному напрямку.

Основною формою здобуття початкової мистецької освіти за цією типовою освітньою програмою є очна форма.

¹⁴Може змінюватись в залежності від віку вступника та його індивідуальних особливостей.

¹⁵**Інклюзивне навчання** може відбуватися лише при наявності в штаті закладу медичного працівника, психолога та відповідного **інклюзивного освітнього середовища** – сукупності умов, способів та засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їх потреб та можливостей (пандуси, обладнані туалетні кімнати тощо).

Нормативний зміст освітньої програми напрямку «Хореографічне мистецтво», складається з *інваріантного* та *варіативного* складників, які включені до програми навчання і становлять єдиний комплекс освітніх компонентів, опанування яких забезпечує досягнення нормативних результатів навчання (в середньому 35 навчальних тижнів на рік¹⁶).

Інваріантний складник – це нормативний складник, який не може бути меншим встановленого Робочим навчальним планом обсягу і повинен охоплювати весь спектр освітніх компонентів, визначених освітньою програмою.

Варіативний складник спрямований на забезпечення індивідуального підходу, в тому числі індивідуального темпу здобуття освіти, поглиблене вивчення фахових дисциплін, забезпечення права вибору освітніх компонентів відповідно до інтересів і потреб здобувачів. Зміст варіативного складника формується з навчальних дисциплін, факультативів, видів діяльності за вибором здобувача та викладача, враховуючи фінансові можливості мистецької школи та використовується для:

- запровадження факультативів та навчальних дисциплін за вибором, що розширюють компетентності за обраним здобувачем фахом або з інших інструментів;
- підсилення навчальних дисциплін інваріантного складника;
- репетицій, підготовки до конкурсів, фестивалів, олімпіад, конференцій та інших публічних виступів, створення концертних програм тощо.

Діяльність мистецької школи та її фінансове забезпечення регулюється Робочим навчальним планом. На підставі Робочого навчального плану проводиться розрахунок навчальних годин, за яким (в межах бюджетних призначень) визначається кількість педагогічних ставок, передбачених закладу на відповідний навчальний рік, необхідних для виконання державного стандарту.

Заклад має право розробляти навчальні програми з предметів (дисциплін) з урахуванням регіональних особливостей та специфіки своєї роботи, за умови затвердження їх педагогічною радою.

Розподіл годин варіативного складника відбувається педагогічною радою щороку в межах бюджетних призначень, які виділяються закладу для організації навчального процесу що відображається в Розрахунку навчальних годин на поточний навчальний рік. Рішення про такий розподіл приймається з урахуванням профільного спрямування, кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази школи.

Керівник закладу має право:

1. визначати кількість груп для вивчення групових предметів від загальної кількості учнів закладу (відділення), які вивчають певний груповий

¹⁶ У випадку карантинів або інших форс-мажорних обставин викладач має право на більш стисле та інтенсивніше викладення матеріалу, проте уроки, що пропущені за такими причинами, **не відпрацьовуються**.

предмет. Загальна кількість груп з предмета не повинна перевищувати їх кількості, визначеної Розрахунком навчальних годин;

2. звільняти учня від вивчення предмета за вибором (варіативна складова), при цьому плата за навчання не зменшується;

3. в межах Робочого навчального плану:

- збільшувати або зменшувати кількість годин на вивчення окремих предметів з урахуванням специфіки роботи закладу (відділення);

- здійснювати перерозподіл годин між предметами, враховуючи регіональні особливості та професійне спрямування учнів;

4. у межах Розрахунку навчальних годин (у тому числі за рахунок вивільнених годин предмета за вибором) вводити **додаткові** педагогічні та концертмейстерські години на:

- зведені репетиції учнівських колективів закладу (відділення);

- предмет(-и) за вибором;

- підготовку учнів до участі в концертних виступах, конкурсах, фестивалях тощо.

До груп самоокупності мистецького напрямку учні приймаються в межах затвердженого органом управління сфери культури за підлеглістю школи планового контингенту учнів. Керівник закладу самостійно вирішує питання щодо зарахування учнів груп самоокупності. Бажаний вік прийому до груп самоокупності 5-6 років.

За бажанням батьків або осіб, що їх замінюють, після опанування навчальної програми з предметів та успішного складання підсумкових іспитів, здобувач може завершити навчання на початковому (елементарному) підрівні. В такому разі здобувач отримує Свідоцтво про завершення навчання на початковому (елементарному) підрівні.

Загальний обсяг навчального навантаження на весь період навчання
(термін навчання - 4 роки)

Назва освітнього компонента	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного учня на весь строк навчання
Інваріантний складник	
Класичний танець	140
народно-сценічний танець	140
спортивно-бальний танець	140
сучасний танець	140
Всього:	560,0
Варіативний складник	
Предмет за вибором ¹⁷	140,0

¹⁷***Предмет за вибором** – індивідуальний урок: «Ритміка», «Додатковий музичний інструмент», «Постановка танців», «Постановка концертних номерів», «Хореографічні ансамблі малих норм»(відповідно від 2 до 15 учнів), «образотворче мистецтво «Ритмопластика» тощо.

Всього:	140,0
Загальна кількість:	700,0

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
ПОЧАТКОВОГО (ЕЛЕМЕНТАРНОГО) ПІДРІВНЯ
(Термін навчання – 4 роки)

Навчальні предмети (дисципліни)	Кількість навчальних годин на тиждень протягом 1-4 класів			
	1 клас	2 клас	3 клас	4 клас
Інваріантна частина				
Класичний танець	1,0	1,0	1,0	1,0
Народно-сценічний танець	1,0	1,0	1,0	1,0
Сучасний танець	1,0	1,0	1,0	1,0
Спортивно-бальний танець	1,0	1,0	1,0	1,0
Варіативна частина				
Предмет за вибором індивідуальні/групові уроки	1,0	1,0	1,0	1,0
Всього годин:	5,0	5,0	5,0	5,0

Загальний обсяг навчального навантаження на весь період навчання
(термін навчання 2 роки)

Назва освітнього компонента	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного учня на весь строк навчання
Інваріантний складник	
класичний танець	70
народно-сценічний танець	70
Сучасний танець	70
Спортивно-бальний танець	70
Всього:	280,0
Варіативний складник	
Предмет за вибором	70,0
Всього:	70,0
Загальна кількість:	350,0

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
ПОЧАТКОВОГО (ЕЛЕМЕНТАРНОГО) ПІДРІВНЯ
(Термін навчання – 2 роки)

Навчальні предмети (дисципліни)	Кількість навчальних годин на тиждень протягом 1-2 класів	
	1 клас	2 клас
Інваріантна частина		
Класичний танець	1,0	1,0
Народно-сценічний танець	1,0	1,0
Сучасний танець	1,0	1,0
Спортивно-бальний танець	1,0	1,0
Варіативна частина		
Предмет за вибором індивідуальні/групові уроки	1,0	1,0
Всього годин:	5,0	5,0

Кількість годин навчального навантаження, визначених власною освітньою програмою мистецької школи з танцю, є основою для розрахунку концертмейстерських годин, які плануються згідно з потребами освітнього процесу для уроків з навчальних дисциплін «Танець» інших навчальних дисциплін та форм роботи, передбачених варіативним складником.

Кількість концертмейстерських годин для забезпечення освітнього процесу визначається з розрахунку:

не більше 100 % годин аудиторних індивідуальних занять (уроків), передбачених робочим навчальним планом (на кожного/кожну учня/ученицю) та у випадках, передбачених навчальною програмою;

не більше 100 % годин аудиторних групових занять (уроків), передбачених робочим навчальним планом (на кожну групу учнів);

не більше 100 % годин, передбачених для зведених репетицій; не більше 100 % годин, передбачених для вивчення навчальних дисциплін варіативного складника: музичний інструмент (окрім фортепіано, арфа, синтезатор, бандура, баян, акордеон, гітара), ритміка, постановка хореографічних номерів, хореографічний ансамбль тощо. **Планування та організація освітнього процесу.**

Нормативний зміст освітньої програми з танцю конкретизується в навчальному плані, який деталізує зміст і структуру освітнього процесу.

У навчальному плані зазначаються дисципліни, викладання яких потребує супроводу концертмейстера та зазначаються особливості розрахунку навчального навантаження.

На основі навчального плану мистецькі школи складають на кожен навчальний рік робочий навчальний план, який є підставою для розрахунку кількості педагогічних (викладацьких та концертмейстерських) годин і ставок, необхідних для виконання освітньої програми. Логічна послідовність, вивчення та конкретний зміст освітніх компонентів розкривається у навчальних програмах відповідних навчальних дисциплін.

Повноцінність початкової хореографічної освіти елементарного підрівня забезпечується реалізацією нормативного змісту та обсягу навчального навантаження, передбаченого цією освітньою програмою.

Планування та організація освітнього процесу за навчальним планом має працювати на створення максимально сприятливого середовища для учнів з урахуванням їх віку, рівня психофізіологічного розвитку та з дотриманням санітарних норм.

При складенні розкладу занять (уроків) для учнів з числа дітей 6-7 років або осіб з особливими освітніми потребами рекомендується рівномірно розподіляти навчальне навантаження кожного учня протягом тижня.

Рекомендації щодо планування вивчення навчальних дисциплін в межах варіативного складника.

Розподіл годин, передбачених для реалізації варіативного складника типової освітньої програми на першому та другому роках навчання здійснюється залежно від поставлених викладачем педагогічних цілей та підходів мистецької школи щодо організації освітнього процесу в наступний спосіб:

запровадження факультативів, навчальних дисциплін за вибором, що розширюють компетентності за обраним учнем/ученицею фахом, або з інших видів мистецтва. Зокрема, рекомендованими факультативами, навчальними дисциплінами за вибором, враховуючи можливості відповідної мистецької школи, є: постановка танців, грим, інші види танцю, гімнастика, акробатика, постановка концертних номерів, хореографічні ансамблі малих форм, образотворче (станкове та декоративне) мистецтво, дизайн (за видами), театральне-декораційне мистецтво, виготовлення ляльок, музичний інструмент, спів (хоровий), інтегровані дисципліни з музичного мистецтва, театального мистецтва тощо.

Основною формою організації освітнього процесу є урок – індивідуальний або груповий.

Наповнюваність груп для проведення групових занять з навчальних дисциплін становить:

- «Танець»(Ритмопластика, класичний танець, народно-сценічний танець, сучасний танець, спортивно-бальний танець) -12-15 учнів;

Дисципліни варіативного складника:

- «Ритміка» - 12 -15 учнів;
- «Постановка танців», «Постановка концертних номерів», «Хореографічні ансамблі малих форм» - відповідно до складу від 2 осіб до 12 учнів.

У разі неможливості сформувати групу у зв'язку з недостатністю або перевищенням відносно зазначених нормативів контингенту учнів, допускається відхилення кількості учнів у групах у той чи інший бік не більше як на 20 %.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється на основі систематичного відстеження їх індивідуального розвитку в процесі навчання. Контроль спрямований на пошук ефективних методів та шляхів розвитку кожного здобувача в навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів шкільного віку не передбачає порівняння із досягненнями інших.

Протягом навчання на елементарному підрівні початкової мистецької освіти здобувачі опановують способи самоконтролю, самоорганізації, саморефлексії та самооцінювання, що сприяє вихованню в них таких якостей, як відповідальність, зацікавленість навчальним процесом, вмотивованість.

В 1-2 класах (термін навчання 4 роки) досягнення здобувачів підлягають вербальному оцінюванню (вербальна характеристика навчальних досягнень учня), а починаючи з 3-4 класів (1-2 класи термін навчання 2 роки) – як вербальному так і бальному оцінюванню.

Вербальне (формувальне) оцінювання передбачає діагностику досягнутих результатів та надання вербальної (усної та письмової) характеристики. Для оцінювання учнів пропонується чотирирівнева вербальна система оцінювання:

1. **Початковий рівень** – «ще потребує уваги і допомоги»: «старайся, будь уважним», «зосередься, зверни увагу на...», «доклади більше зусиль», «ти розумієш правильно», «вже краще»);
2. **Середній рівень** – «досягає результату з допомогою вчителя»: «досить добре», «значно краще», «досить вдало», «радію за тебе», «потребує додаткової роботи», «необхідно допрацювати», «варто приділити увагу...»;
3. **Достатній рівень** – «демонструє помітний прогрес»: «гарно виконано», «дуже добре», «мені приємно бачити твої успіхи (роботу)», «ти вже багато чого вмієш», «погоджуюсь із тобою»);
4. **Високий рівень** – «має значні успіхи»: «довершено!», «ти справжній майстер», «бездоганна робота!», «дуже задоволена(ий) твоєю роботою», «пречудово!», «молодець!», «відмінно!», «чудово!», «зразково!», «надзвичайно!»).

Бальне оцінювання для учнів передбачає розподіл досягнутих результатів на 4 рівні:

1. Початковий (1-3 бали).
2. Середній (4-6 бали).
3. Достатній (7-9 балів).
4. Високий (10-12 балів).

II. Нормативні результати та зміст (цілі) навчання

Опанування нормативного змісту навчання за освітньою програмою передбачає досягнення таких обов'язкових результатів навчання:

Вид компетентності	Зміст(цілі)навчання	Очікувані результати навчання
I. Загальна інтегрована компетентність	Передбачас здатність самостійно опанувати нескладні танцювальні рухи. Об'єктивне само оцінювання та продовження навчання за фахом за освітньою програмою середнього підрівня початкової спеціальної мистецької освіти (базового та поглибленого спрямування);	Здобувач здатний самостійно опановувати нескладний танцювальні рухи. Об'єктивно оцінює результати своєї навчальної діяльності. З розумінням ставиться до зауважень стосовно навчання. Використовує для самоосвіти різні джерела інформації (наприклад, самостійно переглядає балетні вистави і концертні номери відомих національних і світових хореографічних колективів). Готовий до продовження навчання за фахом за освітньою програмою з хореографічного мистецтва середнього (базового або поглибленого) підрівня початкової мистецької освіти.
2. Мистецько-теоретична компетентність	Спрямована на володіння здобувачем основних мистецьких понять, знання видів і жанрів мистецтв, естетичних категорій, різновидів творів мистецтва. Передбачає знання та вміння аналізувати та оцінювати ключові досягнення національного та світового мистецтва, мистецькі традиції свого народу, розуміння культурного розмаїття. Здобувач повинен демонструвати зацікавленість, ініціативність, здатність розпізнавати естетичні категорії та застосовувати їх при оцінюванні творів мистецтва, культурно-мистецьких заходів, навколишнього середовища, вміти висловлювати свої думки, образно мислити, творчо	Демонструє розуміння, поняття «мистецтво», основних естетичних категорій. Висловлює особисте ставлення до творів мистецтва та пояснює його. Називає види мистецтв та жанри мистецьких творів у межах навчальної програми. Виявляє розуміння культурного розмаїття та розпізнає в межах навчальної програми твори мистецтва різних народів. Проявляє любов до українського мистецтва. Спілкується в групі, колективі, з викладачем державною мовою.

	підходити до виконання завдань як при самостійній роботі, так і при колективній.	
3. Теоретико-практична компетентність	Передбачає розуміння основних естетичних категорій, опанування основних теоретичних засад хореографічного мистецтва; знання жанрів, форм, стилів, засобів художньої виразності хореографічного мистецтва; види танців, їх характерні риси. Володіння базовою професійною термінологією.	Здобувач демонструє розуміння основних естетичних категорій, висловлює особисте ставлення до творів хореографічного мистецтва та пояснює його. Називає та розрізняє види танців(класичний танець, народно-сценічний , бальний і сучасний танець). Знає та розуміє елементи партерного уроку, екзерсису класичного та народно-сценічного танцю. Називає засоби виразності хореографії (рухи, жести, міміка, музика, костюм), музичної виразності (темп, динаміка, метр). Розуміє та використовує в навчанні професійну музичну та хореографічну термінологію в межах навчальної програми.
4.Виконавська компетентність	Передбачає володіння базовими елементами техніки танцю та орієнтування в сценічному просторі. Відтворення програмних танцювальних рухів. Здобувач демонструє ритмічність, емоційність та точність. Відтворює прості образи за допомогою засобів хореографії. Поєднання танцю та музики.	Здобувач виконує основні елементи класичного танцю(позиції ніг, рук, екзерсис біля станка та середині зали, стрибки). Виконує поставлені викладачем етюди. Відтворює програмні танцювальні рухи, демонструє ритмічність, емоційність та точність. Володіє базовими елементами техніки танцю та орієнтується у сценічному просторі в межах ,передбачених навчальною програмою..
5.Компетентність колективної взаємодії в мистецтві танцю	Передбачає вміння координувати власні виконавські дії з іншими учасниками танцювального колективу; демонструє розуміння своєї ролі в завершеності колективного хореографічного номеру, взаємодії з іншими учасниками хореографічного колективу під час виконання колективної хореографічної постановки. Сприяє створенню колективного художнього образу.	Здобувач розуміє свою роль в завершеності колективного хореографічного номеру. Узгоджує свої дії в колективі при виконанні танцювальних елементів, демонструє вміння координувати власні виконавські дії з іншими учасниками колективу. Під час виконання хореографічного твору в групі сприяє створенню колективного художнього образу. Демонструє розуміння ансамблевого виконавства та ролі кожного учасника колективу в досягненні спільного результату

6.Компетентність з публічного мистецького виступу	Передбачас культуру публічного мистецького виступу; охайний та доцільний зовнішній вигляд, настрій; сміливість та готовність виступати перед аудиторією.	Здобувач під час публічного виступу має гарний (охайний) зовнішній сценічний вигляд. Вміє налаштовуватись, проявляє сміливість, акторську майстерність та готовність виступати перед аудиторією, використовуючи свою підготовку. Виступає з настроєм і задоволенням
---	--	---

Конкретні очікувані результати навчання учнів, які відображають набуття ними компетентностей, визначених освітньою програмою, визначаються навчальними програмами з предметів.

Зміст освітньої програми конкретизується в Річному плані роботи, який приймається педагогічною радою закладу та затверджується директором мистецької школи.

Структура навчального року затверджується наказом керівника закладу.

До заходів контролю належать: контрольний урок (захід), шкільна олімпіада, контрольна вікторина, публічний виступ тощо.

Підсумкове оцінювання проводиться що семестрово, а за результатами оцінювання двох семестрів виставляється річна оцінка з урахуванням оцінок, одержаних на контрольних заходах. Наприкінці кожного з підрівнів проводиться підсумковий контроль за освітніми компонентами.

Підсумковий контроль по завершенню кожного навчального року проводиться у **формі іспиту (комплексний контрольний захід, який включає результати навчання за всіма компонентами, передбаченими освітньою програмою, в межах, визначених навчальними програмами дисциплін обов'язкових результатів навчання)**, де оцінювання відбувається за пропонованою нижче шкалою.

Критерії оцінювання рівня досягнень результатів навчання

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання окремих тренувальних вправ, слабо координує рухи та концентрує увагу.
	2	Володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного засвоювання. Виконує вірно лише окремі танцювальні елементи та вправи класичного, народно-сценічного, сучасного, спортивно-бального танців. Здатен частково концентрувати увагу.
	3	Володіє навчальним матеріалом на рівні часткового виконання танцювальних елементів. Виконує вірно лише частину тренувальних вправ екзерсису та рухів хореографічних дисциплін(класичного народно-сценічного, сучасного, спортивно-бального танців).
II. Середній	4	Володіє навчальним матеріалом на початковому рівні,

		значну частину здатен відтворити на репродуктивному рівні. Має добрі професійні та зовнішні данні, не координує рухи, не в повному обсязі виконує вправи екзерсису та рухів хореографічних дисциплін(класичного народно-сценічного, сучасного, спортивно-бального танців).
	5	Володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, здатен за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину. Має посередні професійні та зовнішні данні, але завдяки наполегливості та працездатності добре справляється з програмним матеріалом.
	6	Може відтворювати значну частину теоретичного та практичного навчального матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень методики хореографічних дисциплін (класичного народно-сценічного, сучасного, спортивно-бального танців), за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, робити висновки та виправляти помилки. Має добрі професійні данні, рухається координовано, але через слабку мотивацію не виконує в повному обсязі матеріал уроку.
III. Достатній	7	Здатен застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії. Володіє основами екзерсису та рухів хореографічних дисциплін(класичного народно-сценічного, сучасного, спортивно-бального танців), але не може відтворювати їх у повному обсязі в окремих танцювальних елементах, танцювальних комбінацій, заданих викладачем.
	8	Вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки під керівництвом викладача. Володіє основами екзерсису та рухів хореографічних дисциплін(класичного народно-сценічного, сучасного, спортивно-бального танців), але не в повному обсязі здатен виконувати танцювальні етюди.
	9	Вільно володіє вивченим ^обсягом навчального матеріалу, у тому числі застосовує його на практиці, самостійно виправляє допущені помилки. Вміє вірно відтворювати елементи всіх розділів уроку, але припускається незначних недоліків у виконанні деяких технічних вправ
IV. Високий	10	Виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає власні цілі навчальної діяльності, за допомогою викладача знаходить джерела інформації і самостійно використовує їх відповідно до цілей, встановлених викладачем. Добре виконує вправи всіх розділів

		екзерсису та рухів хореографічних дисциплін(класичного народно-сценічного, сучасного, спортивно-бального танців), але припускає незначні недоліки у положеннях рук, тіла та голови, що не заважає виконанню комбінацій та танцювальних етюдів, заданих викладачем
	11	Самостійно знаходить джерело інформації і використовує отримані відомості у відповідності до мети та завдань власної навчальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартній ситуації. Правильно відтворює елементи всіх розділів уроку, швидко засвоює танцювальні етюди та комбінації, задані викладачем, вірно виконує технічні вправи, підвищує техніку виконання.
	12	Виявляє особливі здібності, проявляє творчу особистість і вміє самостійно набувати знання. Бездоганно виконує елементи всіх розділів уроків та рухів хореографічних дисциплін(класичного народно-сценічного, сучасного, спортивно-бального танців), швидко засвоює танцювальні етюди, задані викладачем, вміє самостійно реалізувати набуті знання та вміння, відрізняється виконавською манерою, музикальністю, емоційністю, натхненністю під час виконання танцювальних композицій.

IV. Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості елементарного підрівня початкової мистецької освіти.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти початкової

мистецької освіти елементарного підрівня передбачають у мистецьких школах здійснення таких процедур і заходів:

- удосконалення освітньої діяльності, що сприяє зростанню позитивного іміджу школи;
- оновлення методичної бази освітньої діяльності шляхом здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, у тому числі наскрізних, навчальних програм дисциплін, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів, засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання, навчально-методичних матеріалів, бібліотечних фондів мистецької школи;
- контроль за виконанням навчальних планів власної освітньої програми мистецької школи, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх удосконалення;
- щорічне оцінювання освітнього процесу за кожною навчальною дисципліною учнями, їхніми батьками або іншими законними представниками за результатами добровільного опитування;
- збереження, а при можливості, збільшення контингенту учнів;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників;

- забезпечення наявності необхідних ресурсів та інформаційних систем для ефективного управління та організації освітнього процесу за освітньою програмою;
- забезпечення публічного висвітлення інформації про освітню діяльність мистецької школи;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища мистецької школи (контроль та поточне коригування взаємодії викладача й учня в організації і забезпеченні освітнього процесу);
- створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у навчально-методичних, наукових працях працівників мистецьких шкіл та учнів;
- інших процедур і заходів.

Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості початкової мистецької освіти складаються з наступних компонентів:

Кадрове забезпечення освітньої діяльності. В основу формування системи підбору педагогічних кадрів у мистецьких школах покладено наступні критерії: професіоналізм, відповідна фахова освіта, наявність педагогічних та творчих здібностей, внутрішня потреба до вдосконалення своєї фахової компетентності, високі моральні якості та професійна етика.

Посаду викладача, концертмейстера може обіймати особа, яка має фахову передвищу (середню спеціальну) музичну освіту або вищу музичну освіту, належний рівень професійної підготовки, відповідну педагогічну кваліфікацію, яка здатна забезпечити результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в закладі.

Навчально-методичне забезпечення. Наявність комплексу методичних матеріалів, необхідних для провадження освітнього процесу: освітньої (освітніх) програми (програм), навчального плану, робочих навчальних планів, навчальних програм, робочих навчальних програм викладачів, репертуарних списків, тощо, які відповідають змісту освітньої програми, підручників, навчальних, навчально- методичних посібників, авторських методичних розробок, методичних рекомендацій, індивідуальних завдань, збірників ситуаційних завдань (кейсів), комп'ютерних презентацій, ілюстративних матеріалів, фоно- та відеохрестоматій, довідкової та іншої навчальної літератури відповідно до змісту навчальних програм, комплексів для проведення контрольних заходів (для теоретичних дисциплін) та методик і критеріїв оцінюванню навчальних досягнень учнів.

Матеріально-технічне забезпечення. Наявність відповідних приміщень (навчального корпусу) для провадження освітнього процесу з необхідним набором основних технічних засобів, музичних інструментів, обладнаних класів (аудиторій) для колективного музикування, приміщень для педагогічних працівників, службових та допоміжних приміщень, які забезпечені навчальними та офісними меблями, комп'ютерною технікою, музичними інструментами.

обладнанням та програмним забезпеченням, використання яких передбачають навчальні дисципліни, а також підсобні (санітарно-побутові) приміщення та засоби.

Якість проведення навчальних занять. Здійснення моніторингу навчально-методичного рівня проведення викладачем навчальних занять, аналіз ефективності використання існуючих та впровадження в освітній процес різноманітних сучасних художньо-педагогічних методів, підходів та інструментів.

Виконання норм законодавства щодо ведення освітнього процесу державною мовою. Упровадження в межах своїх повноважень виконання актів законодавства щодо всебічного розвитку та функціонування української мови як державної під час освітнього процесу, забезпечення ведення документації, оформлення наочності, організації та проведення творчих заходів, урочистостей, оформлення класів написами державною мовою у мистецьких школах.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) - безперервне відстеження результатів навчання учнів. їх прогнозування та коригування на їх основі педагогічних методів і прийомів для засвоєння учнями компетентностей, необхідних для досягнення навчальної мети.

Моніторингові дослідження навчальних досягнень учнів на шкільному рівні проводяться шляхом поточного та підсумкового контролю якості засвоєння знань, рекомендаціями щодо їх проведення та передбачають збирання первинних даних, аналіз і оцінку досягнень учнями результатів навчання (компетентностей), формування і ведення бази даних, завдань, тестів, виступів, іншого інструментарію для оцінки якості освітньої діяльності мистецьких шкіл та (або) якості початкової мистецької освіти та визначення якості та ефективності роботи педагогічних працівників.

Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової мистецької освіти елементарного підрівня, вчасно приймати необхідні педагогічні рішення стосовно опанування нормативного змісту та підвищення якості надання освітніх послуг мистецькою школою.

Моніторинг відвідування учнями навчальних занять, передбачених навчальним планом та завершення повного курсу навчання - система заходів контролю за відвідуванням учнями навчальних занять, виконанням навчальних планів та освітньої програми початкової мистецької освіти елементарного підрівня із застосуванням різноманітних методів і форм підвищення мотивації учнів до навчання, що проводиться з метою забезпечення конституційного права громадян на здобуття та завершення повного курсу навчання в мистецькій школі.

Золотоніська школа мистецтв оприлюднює свою освітню програму на власному веб-сайті (у разі його відсутності - на веб-сайті їх засновників або органів управління).

Секретар ради

Наталія СЬОМАК

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
середнього (базового та поглибленого) підрівня
початкової мистецької освіти
КЗ «Золотоніська школа мистецтв»

з напрямку «**Хореографічного мистецтва**» початкового професійного
спрямування, класи народно-сценічного танцю, бального танцю, класичного
танцю, сучасного танцю тощо

I. Загальні положення

Освітня програма середнього (базового та поглибленого) підрівня початкової мистецької освіти з напрямку «Хореографічного мистецтва» початкового професійного спрямування, класи народно-сценічного танцю, бального танцю, класичного танцю, сучасного танцю тощо (далі – освітня програма) є документом, який визначає загальний нормативний зміст, основні засади й підходи до організації освітнього процесу, мету навчання, перелік освітніх компонентів (навчальних дисциплін та контрольних заходів), їх логічну послідовність та обсяг навчального навантаження, що забезпечує набуття учнями обов'язкових результатів навчання (компетентностей) з хореографічного мистецтва.

Освітня програма є власною, розроблена викладачами хореографічних дисциплін КЗ «Золотоніська школа мистецтв». Освітня програма розроблена на виконання частини сьомої статті 21, частини третьої статті 33 Закону України «Про освіту», статті 16 Закону України «Про позашкільну освіту», Концепції сучасної мистецької школи, затвердженої наказом Міністерства культури України від 20 грудня 2017 № 1433. Освітня програма може бути використана мистецькими школами, іншими закладами освіти або суб'єктами освітньої діяльності, які мають на меті надання учням початкової мистецької освіти для досягнення ними визначених цією програмою нормативних результатів навчання.

Опанування програми дає можливість:

- продовжити подальше здобуття мистецької освіти професійного спрямування з хореографічного мистецтва в системі фахової передвищої освіти або на поглибленому підрівні початкової хореографічної освіти.
- застосовувати набуті в процесі навчання компетентності (знання, вміння, навички, розуміння, ставлення) у повсякденному житті для забезпечення естетичних потреб особистості, у тому числі через власну мистецько-творчу діяльність.

Освітня програма визначає види навчальних занять, форми та засоби поточного і підсумкового контролю та рекомендації щодо їх проведення, а також загальні підходи до оцінювання рівня досягнення учнями обов'язкових

результатів навчання. Освітня програма Золотоніської школи мистецтв конкретизує зазначені позиції з урахуванням регіональних особливостей та потреб і можливостей учнів. Складником освітньої програми мистецької школи є навчальний план, який розробляється на весь строк навчання за програмою та містить усі передбачені нею освітні компоненти з можливістю реалізувати варіативність змісту освіти.

Мета освітньої програми – узагальнення та систематизація нормативного змісту навчання в логічній послідовності для досягнення учнями, визначених нормативних результатів навчання шляхом застосування комплексу педагогічних методів, підходів та інструментів.

Освітня програма побудована із врахуванням таких **принципів**:

- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів;
- доступності та практичної спрямованості змісту навчання;
- наступності і перспективності навчання;
- логічної послідовності опанування змісту і достатності обсягу навчання та освітніх компонентів для набуття учнями, нормативних мистецьких компетентностей (результатів навчання);
- надання можливості для адаптації до індивідуальних особливостей, потреб та інтересів учнів.

Мета опанування нормативного змісту програми – формування теоретичних, теоретико-практичних та виконавських компетентностей з хореографії початкового професійного рівня, мотивування до продовження здобуття мистецької освіти на наступному рівні/підрівні, а також набуття особистого творчого хореографічного досвіду.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- формування початкових професійних компетентностей з технік танцю відповідно до видів хореографічного мистецтва;
- розуміння та органічного поєднання пластики руху тіла з ритмом музичного оформлення відповідно до змісту хореографічної композиції (номеру);
- набуття досвіду розвиненого індивідуального художньо-образного мислення при втіленні хореографічних образів у танцювальному номері;
- опанування знань з розвитку хореографічного мистецтва в історичному контексті;
- вироблення мотивації та заохочення учнів до подальшого навчання за освітньою програмою з хореографічного мистецтва на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти або здобуття фахової передвищої мистецької освіти та самореалізації засобами мистецтва.

Середній (базовий) підрівень передбачає навчання строком 4 роки (5-8 (3-6) класи). Освітня програма базового рівня має на меті комплексне вивчення опорних мистецьких компонентів.

Середній (поглиблений) підрівень також охоплює строк 4 роки (5-8 (3-6) класи). Але освітня програма поглибленого рівня (на відміну від базового

рівня) передбачає більш інтенсивне, ґрунтовне та вмотивоване навчання, спрямоване на професійне орієнтування у здобутті мистецької освіти.

Основною формою здобуття початкової мистецької освіти за цією освітньою програмою є очна форма.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за освітньою програмою. Розпочати навчання з хореографічного мистецтва на середньому (базовому) підрівні може особа, яка при вступі демонструє наявність компетентностей елементарного підрівня з хореографічного мистецтва.

Основною **формою організації освітнього** процесу за освітньою програмою є груповий урок.

Форми організації освітнього процесу можуть бути уточнені та розширені у змісті окремих навчальних дисциплін та не повинні бути перешкодою до виконання вимог до навчальних результатів, визначених типовою освітньою програмою. Форми і методи навчання, види уроків та іншої навчальної діяльності викладач обирає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи і забезпечуючи водночас набуття учнями компетентностей, визначених навчальними програмами з окремих навчальних дисциплін.

Наповнюваність груп для проведення групових занять з навчальних дисциплін «Танець (за видами)», та «Історія танцю» становить 6-8 учнів. У разі неможливості сформувати групу у зв'язку з недостатністю або перевищенням кількості учнів відносно зазначених нормативів допускається відхилення по наповнюваності груп у той чи інший бік не більше як на 20%. У разі значного перевищення контингенту (понад 20%) поділ на групи загальної кількості учнів відповідного року навчання здійснюється відповідно до менших значень.

Наповнюваність груп з навчальної дисципліни «Хореографічний ансамбль» може становити від 2 учнів і більше, залежно від складу ансамблю.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здійснюються на основі систематичного відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. Мета контролю полягає у пошуку ефективних шляхів досягнення навчальних результатів кожного/кожної учня/учениці.

Упродовж навчання учні за підтримки викладачів розвивають компетентності самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє утвердженню розуміння власної відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках, розумінні, ставленні та їх корекції.

Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів використовуються для організації постійного спостереження за навчальним поступом. Оцінювання навчальних досягнень здійснюється як за одиничні завдання, так і за прогрес в опануванні дисципліни в цілому. Досягнення учня/учениці оцінюються відносно його/її навчального прогресу.

Для оцінювання рівня навчальних досягнень учнів (нормативних результатів навчання) застосовуються форми поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється кожним викладачем упродовж навчального року за підсумками опанування модулів кожної навчальної дисципліни з метою оперативного моніторингу результативності навчання учня/учениці та коригування педагогічних прийомів і методів, що застосовує до нього/неї викладач. Періодичність та строки поточного контролю визначаються робочою програмою з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню кожного року навчання у формі річного комплексного контрольного заходу, який включає результати навчання за всіма компонентами, передбаченими освітньою програмою, в межах визначених навчальними програмами дисциплін обов'язкових результатів навчання.

Наприкінці 4 року навчання проводиться підсумковий контроль за результатами опанування освітньої програми:

- «Танець (за видами)» – у формі практичного показу;
- «Історія танцю» – у формі співбесіди.

Випускники 8-го класу з 8-річним строком навчання¹⁸ та випускники 6-го класу з 6-річним строком навчання¹⁹ у разі виконання програм з предметів за робочим навчальним планом і успішним складанням іспитів, вважаються такими, що закінчили повний курс навчального закладу та опанували програму початкової мистецької освіти відповідного спрямування **середнього (базового або поглибленого) підрівня** з отриманням відповідного Свідоцтва. У випадку продовження навчання і успішного складання іспитів, здобувач отримує Свідоцтво про завершення повного курсу навчання на **профільному (професійному) підрівні** за наявності.

Для оцінювання міри досягнення учнями результатів навчання середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти застосовується: **бальне оцінювання**, яке передбачає виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) виразі.

Бальне оцінювання передбачає поділ досягнутих результатів на 4 рівня:

- Початковий (1-3 бали);
 - Середній (4-6 бали);
 - Достатній (7-9 балів);
 - Високий (10-12 балів).
-

Форми, види, зміст та строки проведення поточного та підсумкового контролю навчальних досягнень учнів конкретизуються в робочих навчальних програмах дисциплін.

Оцінювання на четвертому році навчання передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою мистецької школи та навчальними програмами дисциплін, які опановував/опановувала учень/учениця.

Учні, які досягли результатів навчання, визначених освітньою програмою мистецької школи, можуть бути рекомендовані до подальшого здобуття хореографічної освіти в системі фахової передвищої освіти або на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти (за наявності).

Для забезпечення навчальних результатів учнів за освітньою програмою мистецької школи комплектуються необхідними **обов'язковими засобами, навчальним обладнанням та іншими ресурсами** відповідно до профілю та напрямку роботи за нормативами згідно з Нормативами матеріально-технічного забезпечення мистецьких шкіл, затверджених наказом Міністерства культури України від 19.06.2014 № 475 (зі змінами). Цей перелік може бути доповнений залежно від потреб мистецької школи.

II. Нормативні результати та зміст (цілі) навчання

Опанування нормативного змісту навчання за освітньою програмою передбачає досягнення таких обов'язкових результатів навчання:

Вид компетентності	Зміст(цілі) навчання	Очікувані результати навчання
1. Загальна інтегрована компетентність	Удосконалення навичок самостійної творчої роботи, мотивація до подальшого навчання мистецтву. Використання набутих компетентностей у власній мистецько-творчій діяльності.	Самостійно виконує навчальні завдання. Об'єктивно оцінює результати своєї навчальної діяльності. З розумінням ставиться до зауважень стосовно свого навчання. Готовий до здобуття фахової передвищої мистецької освіти або продовження навчання за освітньою програмою на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти за фахом або спорідненими видами мистецтв.

2. Мистецько-теоретично компетентність	Види хореографічного мистецтва, жанри, стилі, програми танців, їх характерні риси. Історія танцю. Найбільш відомі представники хореографічного мистецтва, їх доробок та внесок у розвиток українського, загальноєвропейського та світового мистецтва танцю. Основні поняття теорії та термінологія хореографічного мистецтва (за видами танцю).	Розуміється на видах хореографічного мистецтва, жанрах, стилях, програмах танців, їх характерних рисах (відповідно до фаху). Знає періодизацію розвитку хореографічного мистецтва. Називає найбільш відомих представників хореографічного мистецтва, розповідає про їх мистецький доробок. Розрізняє особливості українських народних танців різних регіонів та танців народів України. Знає особливості класичного, народно-сценічного, бального та сучасного танців. Застосовує хореографічну термінологію. Спілкується на мистецьку та хореографічну тематику державною мовою.
3. Хореографічні виконавські компетентності	Виконання програмних танцювальних рухів в різних видах хореографічного мистецтва. Пластика та гнучкість, координація, виразність рухів. Попередження помилок технічного характеру. Виконавська майстерність.	Виконує програмні танцювальні рухи та вправи відповідно до видів хореографічного мистецтва. Демонструє пластичну виразність рук і гнучкість тулуба. Володіє прийомами координації рухів, їх засобами виразності, манерою виконання та естетикою рухів. Вміє вчасно знаходити та виправляти помилки технічного характеру. Демонструє почуття ритму та музикальності при виконанні танцювальних рухів, вправ, комбінацій. Вміє самостійно реалізовувати набуті знання на практиці. Демонструє відповідний рівень техніки виконання

		танцювальних рухів. Висловлює особисте ставлення до творів хореографічного мистецтва.
4. Компетентність колективної взаємодії	Взаємодія в різних за складом хореографічних ансамблях. Усвідомлення власних ролі та відповідальності в досягненні спільного результату. Здатність до взаємодії з іншими учасниками колективу під час репетиційного процесу, виконання хореографічного номеру та удосконалення навичок партнерства. Реалізація єдиного художнього задуму в танцювальному колективі.	Ефективно взаємодіє з іншими учасниками хореографічного ансамблю під час репетицій та виступів, вміє взаємодіяти та бачити партнера. Демонструє розуміння ролі та відповідальності кожного учасника колективу в досягненні спільного результату. Усвідомлено працює над хореографічною постановкою, під час репетицій та показів. Сприяє реалізації єдиного художнього задуму в танцювальному колективі.
5. Компетентність з публічного хореографічного виступу	Виступи перед аудиторією: сольні та в хореографічних ансамблях. Культура виступу, танцювальна етика. Хореографічні складові в різних мистецько-видовищних формах. Відтворення художнього образу відповідно до драматургії танцювального номеру. Музикальність, емоційність, артистизм.	Демонструє сценічну культуру та виконавську майстерність під час публічного хореографічного виступу. Володіє засобами виразності хореографічного мистецтва (міміка, жести, рухи, костюм тощо). Виступає сольо, в ансамблі та в групі в сценічній практиці. Демонструє відповідний рівень виконавської майстерності, розвинуте художньо-образне мислення, творчу уяву та фантазію, емоційність, виразність і артистизм в танцювальних композиціях сольо та в хореографічному ансамблі. Вміє перевтілюватися у необхідний художній образ відповідно до драматургії

		танцювального номеру та характеру музики.
--	--	---

Конкретні очікувані результати навчання учнів, які відображають набуття ними компетентностей, визначаються навчальними програмами дисциплін (предметів).

III. Перелік освітніх компонентів: нормативний зміст освіти

Нормативний зміст освітньої програми поєднує освітні компоненти інваріантного та варіативного складників, які включені до програми навчання і становлять єдиний комплекс освітніх компонентів, опанування яких забезпечує досягнення нормативних результатів навчання (в середньому 35 навчальних тижнів на рік).

Інваріантний складник змісту початкової освіти середнього (базового) підрівня – це нормативний складник, який не може бути меншим встановленого Робочим навчальним плану обсягу і повинен охоплювати весь спектр освітніх компонентів, визначених освітньою програмою.

Варіативний складник спрямований на забезпечення індивідуального підходу, в т. ч. індивідуального темпу здобуття освіти, поглиблення фахових компетентностей, забезпечення права вибору освітніх компонентів відповідно до інтересів та потреб учня/учениці та використовується для:

- запровадження факультативів, навчальних дисциплін за вибором, щорозширюють компетентності за обраним учнем/ученицею фахом;
- підсилення навчальних дисциплін інваріантного складника;
- підготовки до конкурсів, фестивалів, інших публічних виступів тощо.

Діяльність мистецької школи та її фінансове забезпечення регулюється робочим навчальним планом. На підставі робочого навчального плану проводиться розрахунок навчальних годин, за яким (в межах бюджетних призначень) визначається кількість педагогічних ставок , передбачених закладу на відповідний навчальний рік, необхідних для виконання державного стандарту.

Заклад має право розробляти навчальні програми з предметів(дисциплін) з урахуванням регіональних особливостей та специфіки своєї роботи, за умови затвердження їх педагогічною радою.

Розподіл годин варіативного складника відбувається педагогічною радою щороку в межах бюджетних надходжень, які виділяються закладу для організації навчального процесу, що відображається в розрахунку навчальних годин на поточний навчальний рік. Рішення про такий розподіл приймається з урахуванням спрямування, кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази школи.

Керівник закладу має право:

1. Визначати кількість груп для визначення групових предметів від загальної кількості учнів відділу. Які вивчають певний груповий предмет.
2. Звільняти учня від вивчення предмету за вибором (варіативна складова), при цьому плата за навчання не зменшується.
3. В межах робочого навчального плану:
 - збільшувати або зменшувати кількість годин на вивчення окремих предметів з урахуванням специфіки роботи відділу.;
 - здійснювати перерозподіл годин між предметами, враховуючи регіональні особливості та спрямування учнів.
4. У межах розрахунку навчальних годин (у тому числі за рахунок вивільнених годин предмета за вибором) вводити додаткові педагогічні та концертмейстерські години на:
 - зведені репетиції ансамблів відділу;
 - предмет за вибором;
 - підготовку учнів до участі в концертних виступах, конкурсах, фестивалях, тощо.

Середній (базовий та поглибленого) підрівень початкової хореографічної освіти складається з таких освітніх компонентів:

Назва освітнього компонента	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь період навчання, годин
<i>Інваріантний складник</i>	
Танець (за видами**)	1120
Історія танцю	35
<i>Варіативний складник</i>	
Загальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання за освітньою програмою (4 роки), усього	140

Установлена кількість навчальних годин на тиждень розрахована на кожного учня/ученицю, який навчається за освітньою програмою, з розрахунку 35 навчальних тижнів на навчальний рік і становить мінімальний обсяг, необхідний для опанування змісту освіти.

**Танець за видами – класичний танець, народно-сценічний танець, спортивно- бальний танець, сучасний танець.

Предмет за вибором – індивідуальні /групові уроки : «Додатковий музичний інструмент», «Постановка танців», «Постановка концертних

номерів», «Хореографічні ансамблі малих норм»(відповідно від 2 до 15 учнів), «Образотворче мистецтво» ,«Ритмопластика» тощо.

Навчальний план середнього (базового) підрівня

Навчальні предмети (дисципліни)	Кількість навчальних годин на тиждень			
	5(3) клас	6(4) клас	7(5) клас	8(6) клас
Інваріативний складник				
Класичний танець	2	2	2	2
Народно-сценічний танець	2	2	2	2
Спортивно-бальний танець	2	2	2	2
Сучасний танець	2	2	2	2
Історія танцю				1
Варіативний складник				
Предмет за вибором <i>Індивідуальні /групові уроки</i>	1	1	1	1
Всього годин:	9	9	9	10

Роз'яснення до навчального плану:

Логічна послідовність вивчення та конкретний зміст освітніх компонентів розкривається у навчальних програмах відповідних навчальних дисциплін.

У робочому навчальному плані зазначаються дисципліни як інваріантного, так і варіативного складників за спільним рішенням відповідних учасників освітнього процесу.

Кількість концертмейстерських годин для забезпечення освітнього процесу визначається з розрахунку не більше 100% годин аудиторних групових занять (уроків), передбачених робочим навчальним планом (на кожну групу учнів).

Повноцінність початкової хореографічної освіти середнього (базового) підрівня забезпечується реалізацією нормативного змісту та обсягу навчальногонавантаження, передбаченого цією освітньою програмою.

Навчальний план середнього (поглибленого) підрівня

Навчальні предмети (дисципліни)	Кількість навчальних годин на тиждень			
	5(3) клас	6(4) клас	7(5) клас	8(6) клас
Інваріативний складник				
Класичний танець	2	2	2	2
Народно-сценічний танець	2	2	2	2
Спортивно-бальний танець	2	2	2	2
Сучасний танець	2	2	2	2
Історія танцю				1
Варіативний складник				
Предмет за вибором <i>Індивідуальні /групові уроки</i>	2	2	2	2
Всього годин:	10	10	10	11

Роз'яснення до навчального плану:

Логічна послідовність вивчення та конкретний зміст освітніх компонентів розкривається у навчальних програмах відповідних навчальних дисциплін.

У робочому навчальному плані зазначаються дисципліни як інваріантного, так і варіативного складників за спільним рішенням відповідних учасників освітнього процесу.

Варіативний складник може використовуватися для підсилення предметів інваріативного складника.

Кількість концертмейстерських годин для забезпечення освітнього процесу визначається з розрахунку не більше 100% годин аудиторних групових занять (уроків), передбачених робочим навчальним планом (на кожну групу учнів).

Повноцінність початкової хореографічної освіти середнього (поглибленого) підрівня забезпечується реалізацією нормативного змісту та обсягу навчального навантаження, передбаченого цією освітньою програмою.

IV. Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості середнього (базового та поглибленого) підрівня початкової мистецької освіти.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти початкової мистецької освіти середнього (базового чи поглибленого) підрівня початкового професійного спрямування передбачають у мистецьких школах здійснення таких процедурі заходів:

- удосконалення освітньої діяльності, що сприяє зростанню позитивного іміджу школи;
- оновлення методичної бази освітньої діяльності шляхом здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, у тому числі наскрізних, навчальних програм дисциплін, критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів та засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання, навчально-методичних матеріалів, бібліотечних фондів мистецької школи;
- контроль за виконанням навчальних планів та власної освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- щорічне оцінювання освітнього процесу за кожною навчальною дисципліною (предметом) учнем/ученицею, їхніми батьками або іншими законними представниками за результатами добровільного опитування;
- збереження, а при можливості, збільшення контингенту учнів середнього (базового) підрівня початкового професійного спрямування початкової мистецької освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів та інформаційних систем для ефективного управління та організації освітнього процесу за типовою освітньою програмою (власною освітньою програмою);
- забезпечення публічного висвітлення інформації про освітню діяльність мистецької школи;
- моніторинг та покращення соціально-психологічного середовища закладу мистецької освіти (контроль та поточне коригування взаємодії викладача й учня в організації і забезпеченні освітнього процесу);
- створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в навчально-методичних, наукових роботах викладачів мистецьких закладів і здобувачів початкової мистецької освіти середнього (базового) підрівня початкового професійного спрямування;
- інших процедур і заходів.

Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості початкової мистецької освіти складаються з наступних компонентів.

Кадрове забезпечення освітньої діяльності – в основу формування системи підбору педагогічних кадрів у мистецьких школах покладено наступні критерії: професіоналізм, відповідна фахова освіта, наявність

педагогічних та творчих здібностей, внутрішня потреба до вдосконалення своєї фахової компетентності, високі моральні якості та професійна етика.

Посаду викладача може обіймати особа, яка має фахову передвищу (середню спеціальну) освіту або вищу освіту з хореографічного мистецтва, концертмейстера - фахову передвищу (середню спеціальну) музичну освіту або вищу музичну освіту, належний рівень професійної підготовки, відповідну педагогічну кваліфікацію, яка здатна забезпечити результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в закладі.

Навчально-методичне забезпечення. Наявність комплексу методичних матеріалів, необхідних для провадження освітнього процесу: освітніх програм, навчального плану, робочого плану, навчальних програм, робочих навчальних програм викладачів, освітньої програми, підручників, навчальних посібників, навчально-методичних посібників, авторських методичних розробок, методичних рекомендацій, індивідуальних завдань, збірників ситуаційних завдань (кейсів), комп'ютерних презентацій, ілюстративних матеріалів, фоно- та відео-хрестоматій, довідкової та іншої навчальної літератури відповідно до змісту навчальних програм, комплексів для проведення контрольних заходів (для теоретичних дисциплін), метод та критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.

Матеріально-технічне забезпечення. Наявність відповідних приміщень (навчального корпусу) для провадження освітнього процесу з необхідним набором основних технічних засобів, обладнаних класів (хореографічних аудиторій), приміщень для педагогічних працівників, службових та допоміжних приміщень, які забезпечені навчальними та офісними меблями, комп'ютерною технікою, музичними інструментами, обладнанням та програмним забезпеченням, використання яких передбачають навчальні дисципліни, а також підсобні (санітарно-побутові) приміщення.

Якість проведення навчальних занять. Здійснення моніторингу навчально-методичного рівня проведення викладачем навчальних занять, аналіз ефективності використання існуючих та впровадження в освітній процес різноманітних сучасних педагогічних методів, підходів та інструментів.

Виконання норм законодавства щодо ведення освітнього процесу державною мовою. Упровадження в межах своїх повноважень виконання актів законодавства щодо всебічного розвитку та функціонування української мови як державної під час освітнього процесу, забезпечення ведення документації, оформлення наочності, організації та проведення масових заходів, урочистостей, оформлення класів державною мовою у мистецьких школах.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) – це безперервне відстеження результатів навчання учнів, їх прогнозування та коригування на їх основі педагогічних методів і

прийомів для засвоєння здобувачами знань, що сприяють виробленню нової інформації, необхідної для спрямування дій на досягнення навчальної мети.

Моніторингові дослідження навчальних досягнень на шкільному рівні проводяться шляхом поточного та підсумкового контролю якості засвоєння знань, рекомендаціями щодо їх проведення передбачають збирання первинних даних, аналіз і оцінку досягнень здобувачами результатів навчання (компетентностей), формування і ведення бази даних, завдань, тестів іншого інструментарію для оцінки якості освітньої діяльності закладів початкової мистецької освіти та/або якості і ефективності роботи педагогічних працівників.

Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової мистецької освіти елементарного підрівня, вчасно приймати необхідні педагогічні рішення стосовно опанування нормативного змісту освітньої програми та підвищення якості надання освітніх послуг мистецьким закладом.

Моніторинг відвідування учнями навчальних занять, передбачених навчальним планом та завершення повного курсу навчання – система заходів контролю за відвідуванням учнями навчальних занять, виконанням навчальних планів та освітньої програми із застосуванням різноманітних методів і форм підвищення мотивації учнів до навчання, що проводиться з метою забезпечення конституційного права громадян на здобуття та завершення повного курсу навчання початкової мистецької освіти елементарного підрівня в мистецькій школі.

Мистецькі школи оприлюднюють свою освітню програму та навчальний план на власному веб-сайті (у разі його відсутності – на веб-сайті її засновників або органів управління).

Секретар ради

Наталія СЬОМАК

Освітня програма з напрямку «Образотворче мистецтво»

КЗ «Золотоніська школа мистецтв»
Рівень освіти – початкова мистецька освіта
Підрівень – елементарний

Освітня програма з образотворчого мистецтва розроблена відповідно до п. 7 ст. 21 Закону України «Про освіту», статті 16 Закону України «Про позашкільну освіту», «Концепції сучасної мистецької школи», що затверджена наказом Міністерства культури України від 20.12.2017 №1433.

Згідно з Концепцією сучасна мистецька школа – це заклад, де особистість має можливість розвинути мистецькі здібності, набуті початкові професійні, у тому числі виконавські компетентності, естетичний досвід та ціннісні орієнтири завдяки активній мистецькій діяльності.

Сучасна мистецька школа – осередок творчого розвитку особистості, фундаментальна ланка підготовки професійного митця та центр культурно-естетичного життя громадян України.

В основу освітньої програми покладено роз'яснення Мінкультури від 16.07.2019 щодо деяких питань здійснення освітньої діяльності в мистецьких школах: **«Здійснення освітньої діяльності за власними освітніми програмами (елементарного підрівня або наскрізні) початкової мистецької освіти (за видами мистецтв), розробленими без урахування типових освітніх програм.**

Освітня програма розроблена Комунальним закладом «Золотоніська школа мистецтв». Вона є власною освітньою програмою. Власна освітня програма встановлює вимоги до часу, змісту і обсягу освітньої підготовки учнів відповідно до фахового спрямування та створена з урахуванням регіональних особистостей та фінансово-матеріальної спроможності закладу.

Освітня програма визначає:

- вимоги до осіб (учнів), які можуть розпочати навчання за цією програмою.
- загальний обсяг навчального навантаження
- перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність.
- очікувані результати навчання здобувачів освіти;

Освітня програма передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової освіти. Згідно Національної рамки кваліфікацій, результати навчання – це компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які набуває та/або здатна продемонструвати особа після завершення навчання.

Згідно Закону України «Про освіту». результати навчання - це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати,

спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

1. Загальні положення

Початкова мистецька освіта спрямована на здобуття учнями спеціальних здібностей, естетичного досвіду і ціннісних орієнтацій у процесі активної мистецької діяльності, а також професійних компетентностей початкового рівня в обраному виді мистецтва та на художньо-творчу самореалізацію.

Здобуття початкової мистецької освіти на елементарному підрівні має на меті раннє виявлення та/або розвиток індивідуальних здібностей здобувача, формування відповідних знань, умінь, навичок, розуміння, необхідних для творчої самореалізації та можливого вибору професії, пов'язаної з образотворчим мистецтвом – як станковим так і декоративним.

Опанування освітньої програми елементарного підрівня дає можливість розкрити художній потенціал учнів, розвинути у здобувача образне мислення, уяву, фантазію та реалізувати їх у своїх мистецьких творах, набуттю ним естетичного досвіду в процесі активної мистецької діяльності (мистецько-виконавської практики), який надасть можливість опанувати техніки виконання/відтворення/створення мистецьких творів відповідної складності, а також підготувати до застосування набутих у процесі навчання компетентностей впродовж життя та заохотити до продовження здобуття початкової мистецької освіти на наступних підрівнях.

Мета освітньої програми - узагальнення та систематизація нормативного змісту навчання в логічній послідовності для досягнення учнями визначених нормативних результатів навчання шляхом застосування комплексу художньо-педагогічних методів, підходів та інструментів.

Освітня програма побудована із врахуванням таких принципів:

- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів;
- доступності та практичної спрямованості змісту навчання;
- наступності і перспективності навчання;
- логічної послідовності опанування змісту і достатності обсягу навчання та освітніх компонентів для набуття учнями нормативних мистецьких компетентностей (результатів навчання);
- надання можливості для адаптації до індивідуальних особливостей, потреб та інтересів учнів.

Метою освітньої програми є досягнення здобувачами освіти результатів навчання та формування/розвиток компетентностей.

Загальна тривалість навчання за освітньою програмою початкового (елементарного) підрівня для дітей, які розпочинають навчання в 6-7 років складає – 4 роки²⁰, для дітей, які розпочинають навчання в мистецькій школі у

²⁰Може змінюватись в залежності від віку вступника та його індивідуальних особливостей.

віці 8-9 років передбачено скорочений (інтенсивніший) курс програми початкового (елементарного) підрівня, який триватиме 2 роки.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за освітньою програмою. Початкова мистецька освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Під час вступного іспиту(у разі проведення конкурсних іспитів) чи співбесіди дитина демонструє невеличкий альбом власних творчих робіт, а також на прохання екзаменатора описує їх, визначаючи сюжет, основні кольори та інструменти, за допомогою яких вони були виконані. Екзаменаційна комісія мистецької школи може конкретизувати ці або визначати інші вимоги до вступників.

Нормативний зміст освітньої програми напрямку «Образотворче мистецтво» складається з *інваріантного* та *варіативного* складників, які включені до програми навчання і становлять єдиний комплекс освітніх компонентів, опанування яких забезпечує досягнення нормативних результатів навчання (в середньому 35 навчальних тижнів на рік²¹).

Інваріантний складник – це нормативний складник, який не може бути меншим встановленого Робочим навчальним планом обсягу і повинен охоплювати весь спектр освітніх компонентів, визначених освітньою програмою.

Варіативний складник спрямований на забезпечення індивідуального підходу, в тому числі індивідуального темпу здобуття освіти, поглиблене вивчення фахових дисциплін, забезпечення права вибору освітніх компонентів відповідно до інтересів і потреб здобувачів. Зміст варіативного складника формується з навчальних дисциплін, факультативів, видів діяльності за вибором здобувача та викладача, враховуючи фінансові можливості мистецької школи та використовується для:

запровадження факультативів та навчальних дисциплін за вибором, що розширюють компетентності за обраним здобувачем фахом або з інших інструментів;

підсилення навчальних дисциплін інваріантного складника;

репетицій, підготовки до конкурсів, фестивалів, олімпіад, конференцій та інших публічних виступів, створення концертних програм тощо.

²¹У випадку карантинів або інших форс-мажорних обставин викладач має право на більш стисле та інтенсивніше викладення матеріалу, проте уроки, що пропущені за такими причинами, **не відпрацьовуються**.

Діяльність мистецької школи та її фінансове забезпечення регулюється Робочим навчальним планом. На підставі Робочого навчального плану проводиться розрахунок навчальних годин, за яким (в межах бюджетних призначень) визначається кількість педагогічних ставок, передбачених закладу на відповідний навчальний рік, необхідних для виконання державного стандарту.

Заклад має право розробляти навчальні програми з предметів (дисциплін) з урахуванням регіональних особливостей та специфіки своєї роботи, за умови затвердження їх педагогічною радою.

Розподіл годин варіативного складника відбувається педагогічною радою щороку в межах бюджетних призначень, які виділяються закладу для організації навчального процесу що відображається в розрахунку навчальних годин на поточний навчальний рік. Рішення про такий розподіл приймається з урахуванням профільного спрямування, кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази школи.

Керівник закладу має право:

- визначати кількість груп для вивчення групових предметів від загальної кількості учнів закладу (відділення), які вивчають певний груповий предмет. Загальна кількість груп з предмета не повинна перевищувати їх кількості, визначеної Розрахунком навчальних годин;
- звільняти учня від вивчення предмету за вибором (варіативна складова), при цьому плата за навчання не зменшується;
- в межах Робочого навчального плану:

збільшувати або зменшувати кількість годин на вивчення окремих предметів з урахуванням специфіки роботи закладу (відділення);

здійснювати перерозподіл годин між предметами, враховуючи регіональні особливості та професійне спрямування учнів;

у межах Розрахунку навчальних годин (у тому числі за рахунок вивільнених годин предмета за вибором) вводити **додаткові** педагогічні години на:

предмет(-и) за вибором;

підготовку учнів до участі у виставках, конкурсах, фестивалях тощо.

До груп самоокупності мистецького напрямку учні приймаються в межах затвердженого органом управління сфери культури за підлеглістю школи планового контингенту учнів. Керівник закладу самостійно вирішує питання щодо зарахування учнів груп самоокупності. Бажаний вік прийому до груп самоокупності 5-6 років.

За бажанням батьків або осіб, що їх замінюють, після опанування навчальної програми з предметів та успішного складання підсумкових іспитів, здобувач може завершити навчання на початковому (елементарному) підрівні. В такому разі здобувач отримує Свідоцтво про завершення навчання на початковому (елементарному) підрівні.

Загальний обсяг навчального навантаження на весь період навчання
(термін навчання – 4 роки)

Назва освітнього компонента	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання, годин ¹
Інваріантний складник:	
Малюнок	140
Живопис	140
Композиція	140
Графіка	70
Всього:	490
Варіативний складник:	
Предмет за вибором (пленерна практика, декоративне мистецтво, образотворчі техніки, дизайн, тощо)	140
Всього:	140
Загальна кількість:	630

Навчальний план
(термін навчання – 4 роки)

Навчальні дисципліни (предмети)	Кількість навчальних годин на тиждень протягом 1-4 років навчання			
	1 клас	2 клас	3 клас	4 клас
Інваріантна частина:				
Малюнок	1	1	1	1
Живопис	1	1	1	1
Композиція	1	1	1	1
Графіка	0	0	1	1
Варіативна частина				
Предмет за вибором (пленерна практика, декоративне мистецтво, образотворчі техніки, дизайн, тощо)	1	1	1	1
Всього годин:	4	4	5	5

Загальний обсяг навчального навантаження на весь період навчання
(термін навчання – 2 роки)

Назва освітнього компонента	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання, годин ¹
Інваріантний складник:	
Малюнок	70
Живопис	70
Композиція	70
Графіка	70
Всього:	280
Варіативний складник:	
Предмет за вибором (плернерна практика, декоративне мистецтво, образотворчі техніки, дизайн, тощо)	70
Всього:	70
Загальна кількість:	350

Навчальний план
(термін навчання – 2 роки)

Навчальні дисципліни (предмети)	Кількість навчальних годин на тиждень протягом 1, 2 років навчання	
	1 клас	2 клас
Інваріантна частина:		
Малюнок	1	1
Живопис	1	1
Композиція	1	1
Графіка	1	1
Варіативна частина		
Предмет за вибором (плернерна практика, декоративне мистецтво, образотворчі техніки, дизайн, тощо)	1	1
Всього годин:	5	5

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлюється відповідно до вимог чинних нормативних документів, що визначають санітарно-епідеміологічні вимоги до освітнього процесу та закладів освіти

усіх форм власності. Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їх навчання в закладах загальної середньої освіти.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є : уроки, екскурсії, відвідування виставок, концертів у тому числі квести, які педагогічний працівник організує у межах уроку або в позаурочний час та види навчальних занять (групове заняття), робота на пленері, робота з живою натурою.

За необхідності – форми здобуття початкової мистецької освіти (очна, дистанційна, екстернат). Форми організації освітнього процесу можуть бути уточнені та розширені у змісті окремих навчальних дисциплін (предметів) за умови виконання програмних вимог стандарту початкової мистецької освіти (типової освітньої програми) протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання викладач визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих навчальних дисциплін (предметів).

Наповнюваність груп (мінімально і максимально допустима чисельність здобувачів освіти в групі для досягнення результатів навчання, передбаченого навчальними програмами). Кількісний склад кожної групи здобувачів освіти для проведення групових занять становить в середньому 10 осіб.

У разі неможливості сформувати групу у зв'язку з недостатністю або перевищенням відносно зазначених нормативів контингенту учнів, допускається відхилення по наповнюваності груп у той чи інший бік не більше як на 20 %. У разі значного перевищення контингенту (понад 20 %) поділ на групи загальної кількості учнів відповідного року навчання здійснюється відповідно до менших значень.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на основі систематичного відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. Упродовж навчання на елементарному підрівні початкової мистецької освіти здобувачі шкільного віку опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються на основі систематичного відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. Мета контролю полягає у пошуку ефективних шляхів досягнення навчальних результатів кожного здобувача. При оцінюванні особистих досягнень учнів шкільного віку заборонено порівнювати їх з досягненнями інших учнів. Виставлення оцінок здобувачам шкільного віку на першому або другому роках навчання (термін навчання 4 роки) не передбачено.

Упродовж навчання на елементарному підрівні початкової художньої освіти учні шкільного віку за сприяння викладачів опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню

відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Завдання оцінювання на елементарному підрівні початкової художньої освіти - розкрити потенціал кожної дитини, підтримувати та надихати її навчатися на наступному підрівні початкової мистецької освіти. Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів використовуються для організації постійного спостереження за навчальним поступом.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється не за одиничні завдання, а за прогрес у вивченні предметів в цілому. Досягнення учня/учениці оцінюються відносно його/її поступу в набутті динамічних знань, а не за результатами порівняння його/її досягнень, складності роботи іншого/-ї учня/учениці.

Для оцінювання рівня навчальних досягнень (нормативних результатів навчання) учнів застосовуються форми поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль відбувається протягом навчального року за підсумками роботи під час навчальних занять у формі переглядів (модульних і семестрових) робіт, їх обговорення або опитувань (згідно зі специфікою навчальної дисципліни). Поточний контроль здійснюється, з метою оперативного моніторингу результативності навчання учнів та корегування педагогічних прийомів і методів, що застосовує до них викладач.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню кожного року навчання у формі річних переглядів творчих робіт за кожним компонентом освітньої програми в межах визначених навчальними програмами дисциплін обов'язкових результатів навчання.

Наприкінці завершення елементарного підрівня початкової мистецької освіти проводиться підсумковий контроль (презентації, обговорення, опитування, перегляд творчих робіт, тощо) за освітніми компонентами.

За результатами підсумкового контролю, йому/їй видається свідоцтво про початкову мистецьку освіту елементарного підрівня.

Для оцінювання міри досягнення учнями результатів навчання елементарного підрівня початкової мистецької освіти застосовується:

вербальне (формувальне) оцінювання, яке передбачає діагностик) досягнутих результатів та надання вербальної (усної та письмової) характеристики;

бальне оцінювання, яке передбачає виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) виразі.

Бальне оцінювання для учнів шкільного віку на першому і другому роках навчання не застосовується (термін навчання 4 – роки)

Бальне оцінювання передбачає поділ досягнутих результатів на 4 рівня:

1. Початковий (1-3 бали)
2. Середній (4-6 бали)
3. Достатній (7-9 балів)

4. Високий (10-12 балів)

Форми, види, зміст та строки проведення поточного та підсумкового контролю навчальних досягнень учнів конкретизуються в типових та робочих навчальних програмах дисциплін.

Оцінювання по завершенні елементарного підрівня передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів з конкретними очікуваними результатами навчання, освітньою програмою мистецької школи та навчальними програмами дисциплін.

Учні, які в повному обсязі виконали вимоги до результатів навчання, визначених освітньою програмою мистецької школи можуть бути рекомендованими до навчання на наступному підрівні початкової мистецької освіти.

Нормативні результати та зміст (цілі) навчання.

Опанування нормативного змісту навчання за освітньою програмою передбачає досягнення таких обов'язкових результатів навчання:

Вид компетентності	Зміст (цілі) навчання	Очікувані результати навчання
1. Загальна інтегрована компетентність	Самостійного опанування нескладного матеріалу. Об'єктивне самооцінювання та самостійний пошук інформації. Здатність до подальшого навчання мистецтву та мистецьких практик.	Самостійно виконує навчальні завдання. Об'єктивно оцінює результати своєї навчальної діяльності. З розумінням ставиться до зауважень стосовно свого навчання. Використовує для вирішення творчих завдань різні джерела інформації. Готовий до проведення навчання за фахом за освітньою програмою з образотворчого мистецтва (станкового та декоративного) базового (середнього) підрівня початкової мистецької освіти загально мистецького або початкового професійного спрямування.
2. Загальна мистецька компетентність	Спрямована: на володіння здобувачем базових понять з мистецтва, його видів, естетичних категорій тощо.	Демонструє розуміння поняття основних естетичних категорій. Висловлює особисте ставлення до творів мистецтва та пояснює його. Називає види мистецтв та жанри мистецьких творів у межах навчальних програм. Виявляє розуміння культурного розмаїття та розпізнає в межах навчальних програм. Знає, розрізняє твори народного мистецтва. Проявляє

		любов до українського мистецтва.
3.Художньо-теоретична компетентність	Теоретичні основи станкового та декоративного образотворчих мистецтв, фахові поняття	Називає види та жанри образотворчого станкового та народного декоративного мистецтва. Демонструє знання та розуміння термінології, визначених навчальною програмою. Демонструє знання та розуміння понять «ліплення», «форма», «об'єм», «рельєф», «простір». Називає засоби виразності художніх творів в межах передбачених вимогами навчальних дисциплін.
4.Художньо-виконавська компетентність	Відтворення образів за завданнями викладача з використанням уяви, фантазії у матеріалах і техніках.	Демонструє наявність власного задуму шляхом створення на його основі та за допомогою викладача композиційно цілісного образу засобами станкового та/або декоративного образотворчого мистецтва та ліплення. Виконує творче завдання та створює творчі роботи із застосуванням технік образотворчого станкового та декоративного мистецтва, матеріалів та інструментів в обсягах, передбачених програмами відповідних навчальних дисциплін. Застосовує засоби виразності в художніх творах у межах передбачених вимогами навчальних дисциплін. Застосовує традиційні варіанти оформлення та презентації власних творчих робіт.
5.Компетентність колективної взаємодії в мистецтві	Здатність творити та демонструвати свої здібності в мистецькому колективі.	Створює у складі творчої групи колективний художній твір за допомогою викладача. Демонструє розуміння своєї ролі в спільній мистецькій роботі та відповідальності за її якість. Демонструє гарну взаємодію з іншими учасниками у колективному створення художніх творів. Бере участь у оформленні колективного твору.
6.Компетентність з публічного мистецького простору –	Спрямована: на формування в здобувачів здатності, якому чимало, тому	Представляє власний або колективний художній твір. Пояснює свій задум, втілений в його художньому творі та веде

виставкова діяльність	психологічної готовності до публічного демонстрування своїх навчальних та мистецьких досягнень.	нескладний діалог з викладачем під час презентації художнього твору. Належним чином оформлює свою роботу та правильно (за допомогою викладача) розміщує її на колективній виставці. Демонструє прагнення до творчої комунікації та виставкової діяльності, а також до участі у художніх фестивалях та конкурсах. Демонструє культуру зовнішнього вигляду та поведінки під час публічного мистецького виступу.
-----------------------	---	---

Зміст (цілі) навчання. Зміст освітньої програми конкретизується в навчальному плані, який затверджується директором мистецької школи.

Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу освіти (у разі його відсутності – на веб-сайті його засновника).

На основі освітньої програми закладу освіти, цей заклад складає та затверджує навчальний план закладу освіти, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Секретар ради

Наталія СЬОМАК

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Комунального закладу
«Золотоніська школа мистецтв»
ПОЧАТКОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ
з напрямку «ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО»
підрівень – середній (базовий та поглиблений)

I. Загальні положення

Освітня програма середнього (базового та поглибленого) підрівня початкової мистецької освіти з образотворчого мистецтва початкового професійного спрямування (далі – освітня програма) є документом, який визначає загальний нормативний зміст, основні засади й підходи до організації освітнього процесу, мету навчання, перелік освітніх компонентів (навчальних дисциплін та контрольних заходів), їх логічну послідовність та обсяг навчального навантаження, що забезпечує набуття учнями обов'язкових результатів навчання (компетентностей) з образотворчого мистецтва .

Освітня програма розроблена на виконання частини сьомої статті 21, частини третьої статті 33 Закону України «Про освіту», статті 16 Закону України «Про позашкільну освіту», Концепції сучасної мистецької школи, затвердженої наказом Міністерства культури України від 20 грудня 2017 № 1433.

В основу освітньої програми покладено роз'яснення Мінкультури від 16.07.2019 щодо деяких питань здійснення освітньої діяльності в мистецьких школах: **«Здійснення освітньої діяльності за власними освітніми програмами (елементарного підрівня або наскрізні) початкової мистецької освіти (за видами мистецтв), розробленими без урахування типових освітніх програм.**

Освітня програма розроблена Комунальним закладом «Золотоніська школа мистецтв». Вона є власною освітньою програмою. Власна освітня програма встановлює вимоги до часу, змісту і обсягу освітньої підготовки учнів відповідно до фахового спрямування та створена з урахуванням регіональних особистостей та фінансово-матеріальної спроможності закладу.

Опанування програми дає можливість:

- продовжити подальше здобуття мистецької освіти професійного спрямування з образотворчого мистецтва, дизайну чи візуальних мистецтв в системі фахової передвищої освіти або на поглибленому підрівні початкової художньої освіти.
- застосовувати набуті в процесі навчання компетентності (знання,

вміння, навички, розуміння, ставлення) у повсякденному житті для забезпечення естетичних потреб особистості, у тому числі через індивідуальну мистецько-творчу діяльність.

Освітня програма визначає види навчальних занять, форми та засоби поточного і підсумкового контролю та рекомендації щодо їх проведення, а також загальні підходи до оцінювання рівня досягнення учнями обов'язкових результатів навчання. Власна освітня програма мистецької школи конкретизує зазначені позиції з урахуванням регіональних особливостей та потреб і можливостей учнів. Складником освітньої програми мистецької школи є навчальний план, який розробляється на весь строк навчання за програмою та містить усі передбачені нею освітні компоненти з можливістю реалізувати варіативність змісту освіти.

Мета освітньої програми – узагальнення та систематизація нормативного змісту навчання в логічній послідовності для досягнення учнями, визначених нормативних результатів навчання шляхом застосування комплексу художньо-педагогічних методів, підходів та інструментів.

Освітня програма побудована із врахуванням таких принципів:

- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів;
- доступності та практичної спрямованості змісту навчання;
- наступності і перспективності навчання;
- логічної послідовності опанування змісту і достатності обсягу навчання та освітніх компонентів для набуття учнями, нормативних мистецьких компетентностей (результатів навчання);
- надання можливості для адаптації до індивідуальних особливостей, потреб та інтересів учнів.

Мета опанування нормативного змісту програми – формування теоретичних, теоретико-практичних та виконавських компетентностей з образотворчого мистецтва початкового професійного підрівня, мотивування до продовження здобуття мистецької освіти на наступному рівні/підрівні, а також набуття особистого художньо-творчого досвіду.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- формування початкових професійних художньо-виконавських компетентностей, опанування художніх технік, матеріалів, інструментів відповідно до навчальних програм;
- розвиток навичок художньо-образного мислення як способу застосування мови образотворчого мистецтва;
- формування здатності аналізувати форми у навколишньому середовищі, а також на основі сприйняття, явищ дійсності та інших видів мистецтв;
- формування здатності до аналізу творів видатних представників світового та українського мистецтва, усвідомлення їх художнього змісту та естетичного значення, формування власного ставлення до них та висловлення особистих вражень;

- вироблення мотивації та заохочення до самостійного продуктивного навчання, творчого пошуку, позитивного ставлення до творчої діяльності та здобуття подальшої художньої освіти.

Середній (базовий) підрівень передбачає навчання строком 4 роки (5-8 класи). Освітня програма базового рівня має на меті комплексне вивчення опорних мистецьких компонентів.

Середній (поглиблений) підрівень також охоплює строк 4 роки (5-8 класи). Але освітня програма поглибленого рівня (на відміну від базового рівня) передбачає більш інтенсивне, ґрунтовне та вмотивоване навчання, спрямоване на професійне орієнтування у здобутті мистецької освіти.

Особи з особливими освітніми потребами також можуть здобувати початкову мистецьку освіту середнього (базового) підрівня за цією типовою освітньою програмою. Тривалість опанування типової освітньої програми учнями з числа осіб з особливими освітніми потребами визначається індивідуальним темпом набуття відповідних компетентностей та може бути збільшеною.

Основною формою здобуття початкової мистецької освіти за цією типовою освітньою програмою є очна форма. Враховуючи можливості та потреби учнів, у тому числі з числа осіб з особливими освітніми потребами, допускається організація вивчення окремих дисциплін, з яких передбачено індивідуальні заняття (уроки), за домашньою формою навчання.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за освітньою програмою. Розпочати навчання в класах образотворчого мистецтва на середньому (базовому та поглибленого) підрівні може особа, яка при вступі демонструє наявність компетентностей елементарного підрівня з образотворчого мистецтва (станкове мистецтво та скульптура). Власною освітньою програмою мистецької школи можуть конкретизуватися або визначатися інші вимоги до вступників.

Основною формою організації освітнього процесу є урок – груповий або індивідуальний. Форми організації освітнього процесу можуть бути уточнені та розширені у змісті окремих навчальних дисциплін та не повинні бути перешкодою до виконання вимог до навчальних результатів, визначених освітньою програмою. Форми і методи навчання, види уроків та іншої навчальної діяльності викладач може обирати самостійно, враховуючи конкретні умови роботи і забезпечуючи водночас набуття учнями компетентностей, визначених навчальними програмами з окремих навчальних дисциплін.

Наповнюваність груп для проведення групових занять з навчальних дисциплін становить 6-8 учнів. У разі неможливості сформувати групу у зв'язку з недостатністю або перевищенням кількості учнів відносно зазначених нормативів допускається відхилення по наповнюваності груп у той чи інший бік не більше як на 20%. У разі значного перевищення контингенту (понад 20%) поділ на групи загальної кількості учнів відповідного року навчання здійснюється відповідно до менших значень.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються на основі систематичного відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. Мета контролю полягає у пошуку ефективних шляхів досягнення навчальних результатів кожного/кожної учня/учениці.

Упродовж навчання учні шкільного віку за підтримки викладачів розвивають компетентності самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє утвердженню розуміння власної відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках, розумінні, ставленні та їх корекції.

Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів використовуються для організації постійного спостереження за навчальним поступом. Оцінювання навчальних досягнень здійснюється як за одиничні завдання, так і за прогрес в опануванні дисципліни в цілому. Досягнення учня/учениці оцінюються відносно його/її навчального прогресу.

Для оцінювання рівня навчальних досягнень учнів (нормативних результатів навчання) застосовуються форми поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється кожним викладачем упродовж навчального року за підсумками опанування модулів кожної навчальної дисципліни з метою оперативного моніторингу результативності навчання учня/учениці та коригування педагогічних прийомів і методів, що застосовує до нього/неї викладач. Періодичність та строки поточного контролю визначаються робочою програмою з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню кожного року навчання у формі річного комплексного контрольного заходу, який включає результати навчання за всіма компонентами, передбаченими освітньою програмою, в межах визначених навчальними програмами дисциплін обов'язкових результатів навчання.

Наприкінці четвертого (випускного) року навчання проводиться підсумковий контроль за результатами опанування освітньої програми:

1. «Композиція», «Рисунок», «Живопис» – у формі комплексного перегляду творчих робіт.
2. «Початковий курс історії образотворчого мистецтва і архітектури» – у формі співбесіди чи реферату відповідно до навчальної програми дисципліни.

Випускники 8-го класу з 8-річним строком навчання та випускники 6-го класу з 6-річним строком навчання у разі виконання програм з предметів за робочим навчальним планом і успішним складанням іспитів, вважаються такими, що закінчили повний курс навчального закладу та опанували програму початкової мистецької освіти відповідного спрямування середнього (базового або поглибленого) підрівня з отриманням відповідного Свідоцтва. У випадку продовження навчання і успішного складання іспитів, здобувач отримує Свідоцтво про завершення повного курсу навчання на профільному (професійному) підрівні за наявності.

Для визначення міри досягнення учнями результатів навчання середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти застосовується бальне оцінювання, яке передбачає виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) виразі.

Бальне оцінювання передбачає поділ досягнутих результатів на 4 рівня:

1. Початковий (1-3 бали);
2. Середній (4-6 бали);
3. Достатній (7-9 балів);
4. Високий (10-12 балів).

Форми, види, зміст та строки проведення поточного та підсумкового контролю навчальних досягнень учнів конкретизуються в навчальних та робочих навчальних програмах дисциплін.

Оцінювання на четвертому році навчання передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними власною освітньою програмою мистецької школи та навчальними програмами дисциплін, які опановував/опанувала учень/учениця.

Учні, які досягли результатів навчання, визначених освітньою програмою мистецької школи, можуть бути рекомендовані до подальшого здобуття художньої освіти в системі фахової передвищої освіти або на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти (за наявності).

Для забезпечення навчальних результатів учнів за освітньою програмою мистецької школи комплектуються необхідними обов'язковими засобами, навчальним обладнанням та іншими ресурсами відповідно до профілю та напрямку роботи за нормативами згідно з Нормативами матеріально-технічного забезпечення мистецьких шкіл, затверджених наказом Міністерства культури України від 19.06.2014 № 475 (зі змінами). Цей перелік може бути доповнений залежно від потреб мистецької школи.

II. Нормативні результати та зміст (цілі) навчання.

Опанування нормативного змісту навчання за типовою освітньою передбачає досягнення та програмою таких обов'язкових результатів навчання

Вид компетентності	Зміст (цілі) навчання	Очікувані результати навчання
1. Загальна інтегрована компетентність	Удосконалення навичок самостійної творчої роботи, мотивація до подальшого навчання мистецтву. Використання набутих компетентностей у власній мистецько-творчій діяльності	Самостійно виконує навчальні завдання. Об'єктивно оцінює результати своєї навчальної діяльності. З розумінням ставиться до зауважень стосовно свого навчання. Готовий до здобуття фахової передвищої

		мистецької освіти або продовження навчання за освітньою програмою на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти за фахом або спорідненими видами мистецтв.
2. Художньо-теоретичні компетентності	Види, жанри, стилі, напрямки образотворчого мистецтва та архітектури. Мистецькі епохи, їх характерні риси. Найбільш яскраві представники мистецьких епох, їх доробок та внесок у розвиток українського, загальноєвропейського та світового образотворчого мистецтва. Основні поняття теорії образотворчого мистецтва, форма та її вираження в образотворчому мистецтві. Спілкування на теми мистецтва в межах навчальних програм державною мовою.	Знає та розрізняє види, жанри, стилі, напрямки, образотворчого мистецтва та архітектури. Демонструє розуміння понять «композиція», «станкова композиція», «декоративна композиція», «рисунок», «живопис», «формотворення», «скульптура», «перспектива», «світлотінь», «стилізація», «узагальнення», «конструкція форми», «функція предметів». Називає мистецькі епохи, їх характерні риси, найбільш яскравих представників, знає їх твори, аналізує їх мистецький доробок та внесок у розвиток українського, загальноєвропейського та світового образотворчого мистецтва. Здійснює аналіз художніх творів, висловлює особисте ставлення до них як усно, так і письмово. Спілкується на художньо-мистецьку тематику державною мовою.
3. Художньо-виконавська компетентність	Створення власних творів образотворчого мистецтва різних видів та жанрів із	Вміє самостійно шукати свою тему в мистецтві. На основі власного задуму

	застосуванням законів композиції, відповідних технік, матеріалів, інструментів. Робота з предметною натурою.	створює (самостійно / за допомогою викладача) композиційно цілісний образ. Впевнено передає просту та складну художню форму, демонструє володіння особливостями побудови художніх об'єктів, використовуючи відповідні пропорції. Демонструє оригінальні композиційні рішення, колірні сполучення. Демонструє володіння техніками станкового живопису, рисунку, скульптури згідно з вимогами навчальних програм.
4. Компетентність колективної взаємодії	Створення колективних художніх творів. Усвідомлення ролі та відповідальності кожного учасника колективу в досягненні спільного результату	Створює спільно з іншими учнями за завданням викладача колективний художній твір. Демонструє розуміння власної ролі та відповідальності за результат колективної роботи.
5. Компетентність публічного демонстрування художніх творів	з Застосування різноманітних варіантів оформлення та презентації власних творчих робіт. Правила розміщення художніх творів на різних виставкових майданчиках. Презентація власного задуму.	Грамотно оформлює власні художні твори, застосовує різні варіанти оформлення. Демонструє розуміння правильного розміщення художніх робіт залежно від тематики, стилістики та формату виставки. Відкрито спілкується із глядачами, пояснює свій задум, втілений в його художньому творі.

		Демонструє культуру публічного мистецького виступу (зовнішній вигляд, поведінка).
--	--	---

Конкретні очікувані результати навчання учнів за окремими освітніми компонентами визначаються навчальними програмами дисциплін.

III. Перелік освітніх компонентів: нормативний зміст освіти

Нормативний зміст освітньої програми поєднує освітні компоненти інваріантного та варіативного складників, які включені до програми навчання і становлять єдиний комплекс освітніх компонентів, опанування яких забезпечує досягнення нормативних результатів навчання (в середньому 35 навчальних тижнів на рік).

Інваріантний складник змісту початкової освіти середнього (базового) підрівня – це нормативний складник, який не може бути меншим встановленого Робочим навчальним плану обсягу і повинен охоплювати весь спектр освітніх компонентів, визначених освітньою програмою.

Варіативний складник спрямований на забезпечення індивідуального підходу, в т. ч. індивідуального темпу здобуття освіти, поглиблення фахових компетентностей, забезпечення права вибору освітніх компонентів відповідно до інтересів та потреб учня/учениці та використовується для:

- запровадження факультативів, навчальних дисциплін за вибором, що розширюють компетентності за обраним учнем/ученицею фахом;
- підсилення навчальних дисциплін інваріантного складника;
- підготовки до конкурсів, фестивалів, виставок інших публічних виступів тощо.

Діяльність мистецької школи та її фінансове забезпечення регулюється робочим навчальним планом. На підставі робочого навчального плану проводиться розрахунок навчальних годин, за яким (в межах бюджетних призначень) визначається кількість педагогічних ставок , передбачених закладу на відповідний навчальний рік, необхідних для виконання державного стандарту.

Заклад має право розробляти навчальні програми з предметів(дисциплін) з урахуванням регіональних особливостей та специфіки своєї роботи, за умови затвердження їх педагогічною радою.

Розподіл годин варіативного складника відбувається педагогічною радою щороку в межах бюджетних надходжень, які виділяються закладу для організації навчального процесу, що відображається в розрахунку навчальних годин на поточний навчальний рік. Рішення про такий розподіл приймається з урахуванням спрямування, кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази школи.

Керівник закладу має право:

1. Визначати кількість груп для визначення групових предметів від загальної кількості учнів відділу, які вивчають певний груповий предмет.
2. Звільняти учня від вивчення предмету за вибором (варіативна складова), при цьому плата за навчання не зменшується.
3. В межах робочого навчального плану:
 - збільшувати або зменшувати кількість годин на вивчення окремих предметів з урахуванням специфіки роботи відділу;
 - здійснювати перерозподіл годин між предметами, враховуючи регіональні особливості та спрямування учнів.
4. У межах розрахунку навчальних годин (у тому числі за рахунок вивільнених годин предмета за вибором) вводити додаткові педагогічні години на:
 - предмет за вибором;
 - підготовку учнів до участі у виставках, конкурсах, фестивалях, тощо.

Для середнього (базового та поглибленого) підрівня початкової художньої освіти є обов'язковими такі освітні компоненти:

Назва освітнього компонента	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання, годин*
Інваріантний складник:	
Композиція	350**
Рисунок	350**
Живопис	350**
<i>на 1-2 роках навчання</i>	<i>70</i>
<i>на 3-4 роках навчання</i>	<i>105</i>
Початковий курс історії образотворчого мистецтва і архітектури:	140
Варіативний складник, усього	140
Загальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання за освітньою програмою (4 роки) за власною освітньою програмою, усього	1330

*Зазначена кількість навчальних годин встановлена на кожного/кожну учня/ученицю, який/яка навчається за освітньою програмою, з розрахунку 35 навчальних тижнів на навчальний рік і становить мінімальний обсяг, необхідний для опанування змісту освіти, визначеного типовою освітньою програмою, зменшення якого не допускається.

**3 розрахунку 2 години на тиждень на 1-2 роках навчання та 3 години на тиждень на 3-4 роках навчання.

Навчальний план
Середній (базовий) підрівень

Навчальні дисципліни (предмети)	Кількість навчальних годин на тиждень протягом 1-4 років навчання			
	5(3) рік	6(4) рік	7(5) рік	8(6) рік
Інваріантна частина:				
Рисунок	2	2	3	3
Живопис	2	2	3	3
Композиція	2	2	3	3
Історія образотворчого мистецтва	1	1	1	1
Варіативна частина				
Предмет за вибором (плерерна практика, декоративне мистецтво, образотворчі техніки, дизайн, тощо)	1	1	1	1
Всього годин:	8	8	11	11

Навчальний план
Середній (поглиблений) підрівень

Навчальні дисципліни (предмети)	Кількість навчальних годин на тиждень протягом 1-4 років навчання			
	5(3) рік	6(4) рік	7(5) рік	8(6) рік
Інваріантна частина:				
Рисунок	2	2	3	3
Живопис	2	2	3	3
Композиція	2	2	3	3
Історія образотворчого мистецтва	1	1	1	1
Варіативна частина				
Предмет за вибором (плерерна практика, декоративне мистецтво, образотворчі техніки, дизайн, тощо)	2	2	2	2
Всього годин:	9	9	12	12

IV. Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості початкової мистецької освіти середнього (базового) підрівня передбачають у мистецьких школах здійснення таких процедур і заходів:

- удосконалення освітньої діяльності, що сприяє зростанню позитивного іміджу школи;
- оновлення методичної бази освітньої діяльності шляхом здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, у тому числі наскрізних, навчальних програм дисциплін, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів, засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання, навчально-методичних матеріалів, бібліотечних фондів мистецької школи;
- контроль за виконанням навчальних планів власної освітньої програми мистецької школи, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- щорічне оцінювання освітнього процесу за кожною навчальною дисципліною учнями, їхніми батьками або іншими законними представниками за результатами добровільного опитування;
- збереження, а при можливості, збільшення контингенту учнів;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів та інформаційних систем для ефективного управління та організації освітнього процесу за освітньою програмою;
- забезпечення публічного висвітлення інформації про освітню діяльність мистецької школи;
- моніторинг та покращення соціально-психологічного середовища мистецької школи (контроль та поточне коригування взаємодії викладача й учня в організації і забезпеченні освітнього процесу);
- створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у навчально-методичних, наукових працях працівників мистецьких шкіл та учнів;
- інших процедур і заходів.

Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості початкової мистецької освіти складаються з наступних компонентів.

Кадрове забезпечення освітньої діяльності. В основу формування системи підбору педагогічних кадрів у мистецьких школах покладено наступні критерії: професіоналізм, відповідна фахова освіта, наявність педагогічних та творчих здібностей, внутрішня потреба до вдосконалення своєї фахової компетентності, високі моральні якості та професійна етика.

Посаду викладача може обіймати особа, яка має фахову передвищу (середню спеціальну) художню освіту або вищу освіту з

образотворчого/декоративного мистецтва та дизайну, а також сертифіковані майстри народної творчості за жанрами декоративного мистецтва, належний рівень професійної підготовки, відповідну педагогічну кваліфікацію, яка здатна забезпечити результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в закладі.

Навчально-методичне забезпечення. Наявність комплексу методичних матеріалів, необхідних для провадження освітнього процесу: освітніх програм, навчального плану, робочого навчального плану, навчальних програм, робочих навчальних програм викладачів, підручників, навчальних, навчально-методичних посібників, авторських методичних розробок, методичних рекомендацій, індивідуальних завдань, збірників ситуаційних завдань (кейсів), комп'ютерних презентацій, ілюстративних матеріалів, фоно- та відео-хрестоматій, довідкової та іншої навчальної літератури відповідно до змісту навчальних програм, комплексів для проведення контрольних заходів (для теоретичних дисциплін), методик та критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.

Матеріально-технічне забезпечення. Наявність відповідних приміщень (навчального корпусу) для провадження освітнього процесу з необхідним набором основних технічних засобів, обладнаних класів (спеціалізованих художніх аудиторій), приміщень для педагогічних працівників, службових та допоміжних приміщень, які забезпечені навчальними та офісними меблями, комп'ютерною технікою, обладнанням та програмним забезпеченням, використання яких передбачають навчальні дисципліни, а також підсобні (санітарно-побутові) приміщення.

Якість проведення навчальних занять. Здійснення моніторингу навчально-методичного рівня проведення викладачем навчальних занять, аналіз ефективності використання існуючих та впровадження в освітній процес різноманітних сучасних художньо-педагогічних методів, підходів та інструментів.

Виконання норм законодавства щодо ведення освітнього процесу державною мовою. Упровадження в межах своїх повноважень виконання актів законодавства щодо всебічного розвитку та функціонування української мови як державної під час освітнього процесу, забезпечення ведення документації, оформлення наочності, організації та проведення масових заходів, урочистостей, оформлення класів державною мовою у мистецьких школах.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) – безперервне відстеження результатів навчання учнів, їх прогнозування та коригування на їх основі педагогічних методів і прийомів для засвоєння учнями знань, що сприяють виробленню нової інформації, необхідної для спрямування дій на досягнення навчальної мети.

Моніторингові дослідження навчальних досягнень на шкільному рівні проводяться шляхом поточного та підсумкового контролю якості засвоєння знань, рекомендаціями щодо їх проведення та передбачають збирання первинних даних, аналіз і оцінку досягнень учнями результатів навчання (компетентностей), формування і ведення бази даних, завдань, тестів іншого інструментарію, для оцінки якості освітньої діяльності закладів початкової мистецької освіти та/або якості освіти та визначення якості та ефективності роботи педагогічних працівників.

Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової мистецької освіти середнього (базового та поглибленого) підрівня, вчасно приймати необхідні педагогічні рішення стосовно опанування нормативного змісту освітньої програми та підвищення якості надання освітніх послуг мистецьким закладом.

Моніторинг відвідування учнями навчальних занять, передбачених навчальним планом та завершення повного курсу навчання – система заходів контролю за відвідуванням учнями навчальних занять, виконанням навчальних планів та освітньої програми початкової мистецької освіти середнього (базового та поглибленого) підрівня із застосуванням різноманітних методів і форм підвищення мотивації учнів до навчання, що проводиться з метою забезпечення конституційного права громадян на здобуття та завершення повного курсу навчання в мистецькій школі.

Мистецькі школи оприлюднюють свою освітню програму та навчальний план на власному веб-сайті (у разі його відсутності – на веб-сайті її засновників або органів управління).

Секретар ради

Наталія СЬОМАК